HET RAPPORT-WELTER

VAN SOCIALISTISCH STANDPUNT BESCHOUWD

DOOR

ALBERT DE JONG

Uitgave van het Nederlandsch Syndicalistisch Vakverbond,
adres: H. KULDERIJ, Amstelkade 55II, Amsterdam, 1932

HET RAPPORT-WELTER

VAN SOCIALISTISCH STANDPUNT BESCHOUWD

I DE COMMISSIE

De commissie-Welter is een bezuinigingscommissie.
Ze is de vierde bezuinigingscommissie sedert het einde van den wereld-oorlog.
Zij werd ingesteld bij koninklijk besluit van 26 October 1931 met de opdracht binnen zoo kort mogelijken termijn aan de regeering „zoodanige voorstellen te doen, als in verband met de noodzakelijkheid van een blijvende en aanzienlijke verlaging van het peil der Rijksuitgaven dienstig zullen zijn te achten".
De commissie bestond uit de hieronder vermelde personen.

Ch. J. I. M. Welter, oud-vice-president van den Raad van Indië, beschikkende over de ervaring, opgedaan met de zeer drastische bezuinigingsmaatregelen, die weleer in Indonesië zijn doorgevoerd en waarin de heer Welter een groot aandeel heeft gehad.

L. A. van Royen, militair, was 20 jaar artillerie-officier, tijdens den oorlog voorzitter van het munitiebureau, in 1926 minister van oorlog, thans professor aan de technische hoogeschool, regeeringscommissaris in de N.V. Koninklijke Nederlandsche Hoogovens en Staalfabrieken, oud-regeeringscommissaris van de Nederlandsche Springstoffenfabriek en president-commissaris van de Nederlandsche Industrie en Handel Maatschappij „Siderius", (het grootste particuliere bewapeningsbedrijf in Nederland, dat voor enkele jaren met medewerking van de Hembrug munitie leverde aan China).

I. P. de Vooys, ingenieur, professor, commissaris van de Z.H. Bierbrouwerij, commissaris van de N.V. Vereenigd Industrieel Bezit, lid van den Raad van Bestuur van de N.V. Hollandsche Kunstzijde-Industrie, directeur van de N.V. Nederlandsche Maatschappij tot Ontginning van Steenkolenvelden, directeur van de N.V. Algemeene Kunstzijde Unie, directeur van „Mijnbouw".

E. P. Westerveld, militair, oud-marine-officier, thans algemeen secretaris van het Koloniaal Instituut te Amsterdam, in nauwe relatie staande met de ondernemersklasse in Indonesië.

F. H. Fentener van Vlissingen, commissaris van de Provinciale Utrechtsche Electriciteits-Maatschappij, commissaris van de N.V. „Werkspoor" (welke onderneming o.a. voor „Siderius" werkt, zie Van Royen), lid van den raad van bestuur van de N.V. Hollandsche Kunstzijde Industrie (zie De Vooys), secretaris van den raad van commissarissen van de N.V. Nederlandsche Maatschappij tot Ontginning van Steenkolenvelden (zie De Vooys), lid van den raad van bestuur van de N.V. Koninklijke Luchtvaart Maatschappij voor Nederland en Koloniën (K.L.M.), gedelegeerd commissaris in de N.V. Koninklijke Nederlandsche Hoogovens en Staalfabrieken (zie Van Royen), president-commissaris van de Oost-Borneo Maatschappij, president-commissaris van de N.V. Algemeene Kunstzijde Unie (zie De Vooys), commissaris van de Maekubee, maatschappij tot exploitatie van kunstzijdefabrieken in het buitenland, commissaris van de N.V. Nederlandsche Vliegtuigenfabriek (Fokker, oorlogsbedrijf), commissaris van de Machinefabriek en Scheepswerf van P. Smit Jr. te Rotterdam (op het terrein van deze werf is de fabriek van Siderius — zie Van Royen — ondergebracht; Piet Smit levert de werkkrachten, de machinehal en een gedeelte van het materiaal), directeur van de Steenkolenhandelsvereeniging, commissaris van „Mijnbouw" (zie De Vooys) en directeur van de duitsche maatschappij Phoenix.

W. M. Westerman, mr. dr., oud-directeur van het haagsche bijkantoor der Rotterdamsche Bankvereeniging, oud-directeur van de Bank van Indië te Batavia, thans chef van het kabinet van den burgemeester van Den Haag, fascist (schrijver van „De zieke Staat" en „De Crisis van het Gezag").

A. van Doorninck, mr. dr., commissaris van de N.V. Maatschappij tot Exploitatie van de Staatsspoorwegen, commissaris van de N.V. Crediet- en Effectenbank Utrecht, regeerings-commissaris van de Nederlandsche Springstoffenfabriek (zie Van Royen), commissaris van de N.V. Arnhemsche Waterleiding Maatschappij, thesaurier-generaal van financiën, voorvechter van bezuiniging, vooral ook door de gemeenten.

M. H. Damme, ir., oud-directeur van de staatsspoorwegen in Indonesië, oud-commissaris van de oliefabrieken „Insulinde", thans directeur van de Posterijen.

C. J. Ph. Zaalberg, oud-marine-officier, directeur-generaal van den arbeid — inmiddels afgetreden — voorvechter van loonsverlaging.

J. H. R. Sinninghe Damsté, mr. dr., directeur-generaal der belastingen.

J. Woltman, mr., commissaris van de N.V. Haarlemsche Hypotheekbank, regeerings-commissaris van de Nederlandsche Springstoffenfabriek (zie Van Royen en Van Doorninck), oud-commissaris van de Nederlandsche Kleurstoffenfabriek (chemische producten), secretaris-generaal van het departement van defensie.

De commissie bestaat dus uitsluitend uit hooge ambtenaren, militairen, belanghebbenden bij de bewapeningsindustrie, grootkapitalisten en aandeelhouders in naamlooze vennootschappen, die werken met millioenen, terwijl ook het fascistische element er behoorlijk in is vertegenwoordigd. Reeds de samenstelling der commissie is uiterst eenzijdig en uitgesproken reactionnair.

II HET RAPPORT

Men zou het rapport der commissie in hoofdzaak in drie onderdeelen kunnen verdeelen: de economische toestand van Nederland, de financieele toestand van den nederlandschen staat, de bezuinigingsvoorstellen der commissie. Van ieder der drie onderdeelen willen we een beknopt overzicht geven.

De economische toestand

De commissie begint haar beschouwing over den economischen toestand van ons land met de erkenning, dat „Nederland een welvarend land is, dat in vergelijking met tal van andere landen in en ook buiten Europa over zeer groote hulpbronnen beschikt". Aan de welvaart is echter een zware slag toegebracht. In de eerste plaats is de scheepvaart getroffen. De tarieven zijn gedaald, vooral ten gevolge van de waardedaling van het engelsche pond sterling, er worden groote verliezen geleden, tal van schepen zijn uit de vaart genomen. Het aantal opgelegde schepen bedroeg op

1 Januari 1930	1 schip	met	3 683	ton
1 „ 1931	86 schepen	„	425 310	„
1 „ 1932	167 „	„	781 514	„

Begrijpelijkerwijze gaat hiermede gepaard een sterke achteruitgang in de scheepsbouw-industrie. Einde September 1931 was de in aanbouw zijnde tonnage bijna de helft lager dan einde September 1930.

De crisis demonstreert zich verder zeer sterk in de waardedaling der effecten. Het volgende staatje, dat 89 der meest op den voorgrond tredende aandeelen aan de beurs te Amsterdam betreft, geeft daarvan een duidelijk beeld.

2 September	1929	waarde	ƒ 5 162 795 000
1 October	1929	„	„ 4 932 879 000
2 Januari	1930	„	„ 4 514 560 000
2 „	1931	„	„ 3 037 897 000
4 „	1932	„	„ 1 476 130 000

In 2 jaar en 4 maanden daalde derhalve de koerswaarde van deze aandeelen met ruim 70 % van rond 5 op rond 1½ milliard.
De particuliere leeningen, hoofdzakelijk voor industrieele doeleinden gesloten, bedroegen in 1928 niet minder dan 531 millioen, in 1929 nog maar 388 millioen, in 1930 slechts 252 millioen, om in 1931 te dalen tot 52 millioen, waaronder slechts 4.8 millioen voor industrieele doeleinden. Deze cijfers bewijzen, dat stichting van nieuwe of uitbreiding van bestaande bedrijven om zoo te zeggen niet meer plaats heeft.
De prijzen der koloniale producten zijn met groote sprongen gedaald: rubber bijvoorbeeld van ƒ 3.— per pond in 1925 tot 7 cent op dit oogenblik. Hoezeer de opbrengst is gedaald blijkt uit het volgende staatje, dat het rapport aan het Algemeen Handelsblad heeft ontleend:

	(Opbrengst in millioenen guldens)			
	1928	1929	1930	1931
Suiker	419	364	215	175
Rubber	276	231	101	52
Koffie	79.3	73.5	36.5	19.5
Thee	98	86	69.5	75
Tabak	82.5	70.5	51.2	36.8
Totaal	954.8	825	473.2	358.3

Hieruit blijkt een achteruitgang met 600 millioen gulden in vier jaar. De totale opbrengst dezer vijf producten is thans 358 millioen, terwijl in 1925 alleen de rubberexport 586 millioen beliep.
Vanzelfsprekend gaat hiermede gepaard een daling van de dividenden en tantièmes. Deze bedroegen van 61 indische cultuurmaatschappijen rond 60 millioen in 1928 tegen 47 millioen in 1929 en nog maar 9 millioen in 1930. Voor 1931 verwacht de commissie een nog veel lager opbrengst. Slechts eenige ondernemingen van beteekenis werken op het oogenblik nog met winst. „Voor de europeesche bevolking in Indië zijn de levensomstandigheden dan ook buitengewoon ongunstig geworden. De werkloosheid neemt met den dag toe en een pauperisme heeft zijn intrede gedaan, hetwelk tevoren ongekend mocht heeten." Aldus de commissie. Voor Indonesië verwacht zij een tekort op de begrooting van 200 millioen. Per 1 October 1931 is door het ministerie van arbeid een onderzoek ingesteld naar den toestand der industrieele bedrijven in Nederland, die normaal 10 of meer fabrieks- of werkplaatsarbeiders hebben. Van de 8764 uitgezonden vragenlijsten werden 7382 teruggezonden; onder de ontbrekende 1400 kwamen slecht weinig belangrijke bedrijven voor. Van vooruitgang was in geen enkel bedrijf sprake, slechts bij een kleine minderheid kon de toestand stationnair worden genoemd, bij de overgroote meerderheid der bedrijven viel een teruggang op te merken, die voortdurend dreigender vormen aanneemt.

Omtrent de grootste onderneming op het gebied van gloeilampen en radio-industrie (dus: Philips) wordt medegedeeld, dat van de 24 000 daar eens werkzame arbeiders meer dan de helft is ontslagen, terwijl de overgeblevenen meerendeels slechts een gedeelte van den dag werken.
De land- en tuinbouwproducten brachten in 1930 en 1931 nog niet de helft op van de gemiddelde opbrengst in de jaren 1924—'29; de veeteelt werkt eveneens met verlies, de veenderij is met 50 % ingekrompen, de visscherij verkeert in de moeilijkste omstandigheden.
Het aantal werkloozen schat de commissie op 300 000; de werkloozenuitkeeringen van rijk, gemeenten en werkloozenkassen beliepen alleen in het eerste kwartaal van dit jaar 34 millioen gulden.
Uit al deze door haar verzamelde gegevens trekt de commissie nu eenige conclusies:
Van de buitenlandsche markt moet gered worden wat er nog te redden valt. Nederland moet daartoe leveren tegen een aanlokkelijken prijs, maar het is niet „konkurrenzfähig" meer ten gevolge van den relatief hoogen levensstandaard in ons land. Dus moeten de loonen omlaag en daartegen is geen bezwaar aangezien ook de prijzen zijn gedaald.
Waar de volksgemeenschap in haar bestaan wordt aangetast, zullen staat en gemeenten hebben te rekenen met een lagere belastingopbrengst. Dus moet op de openbare uitgaven ingrijpend worden bezuinigd.

De staatsfinanciën

De begrooting van inkomsten en uitgaven van den staat bedroeg in 1931 rond 600 millioen gulden. De commissie becijfert voor dat jaar een tekort van 42 millioen, voor 1932 een tekort van 27 en voor 1933 een tekort van 24 millioen. Dat is in totaal een tekort van 93 millioen over drie jaar. Daarom acht zij voor het jaar 1933 een bezuiniging noodzakelijk van rond 100 millioen.
Vervolgens levert de commissie een uitvoerige critiek op het financieel beheer der gemeenten en bepleit zij een krachtig verder ingrijpen in de zelfstandigheid der gemeenten teneinde ook deze tot groote bezuinigingen te dwingen.
Als uitgangspunt voor haar bezuinigingen gaat de commissie uit van de uitgaven voor 1932, die op 587 millioen zijn begroot en waaronder de salarissen voor de bedrijven niet zijn begrepen.
Naar het oordeel der commissie kan niet worden bezuinigd op de 74 millioen voor rente en aflossing der nationale schuld, noch op de 118 millioen aan stortingen in allerlei pensioenfondsen, het invaliditeits- en het ouderdomsfonds. De 100 mllioen moeten dus gevonden worden op de overblijvende 395 millioen. Daarvan wordt bijna de helft, namelijk 194 millioen, uitgegeven aan salarissen, ongerekend de bedrijven. In ronde cijfers weergegeven: begrooting 600 millioen, niet bezuinigd mag worden op 200 millioen, blijft 400 millioen, waarvan 200 millioen loonen en salarissen.

Voornaamste bezuinigingen

De bezuinigingen, die de commissie voorstelt, zijn zoo uitgebreid — de desbetreffende hoofdstukken beslaan 384 van de 456 bladzijden van het rapport! — dat wij in deze brochure slechts enkele hoofdzaken kunnen weergeven.
In de eerste plaats wil de commissie een zoodanig deel van het rijkspersoneel ontslaan, dat 12 % op de salarissen wordt bezuinigd. Dit personeel krijgt gedeeltelijk pensioen en moet voor de rest op wachtgeld worden gesteld. De maatregel geldt niet voor onderwijs en defensie.

Op de loonen en salarissen wil de commissie 8 % korten voor wat betreft de gehuwden, 13 % voor de ongehuwden of respectievelijk 5 en 10 % meer dan de thans reeds toegepaste korting, hetgeen neerkomt op een gemiddelde korting van 9.6 %.

Tot het toepassen van dezelfde verlagingen zouden gemeenten en provincies desnoods door wettelijk voorschrift moeten worden gedwongen. Op de materieele uitgaven moet 15 % bezuinigd worden, maar het departement van defensie wordt hiervan uitgezonderd. Een korting van 15 % zal tevens gelden voor een bedrag van ƒ 6 637 074 aan subsidies, waarop daardoor bijna een millioen wordt bezuinigd. Vaste ambtenaren voor het eenvoudigste werk zullen worden vervangen door „arbeidscontracten" à ƒ 40.—, ƒ 50.—, of ƒ 60.— per maand.

De werkloozenuitkeeringen wil de commissie in het algemeen met 15 % verlagen, op het platteland zouden ze misschien iets moeten worden verhoogd[1]). De normen voor de loonen in de werkverschaffing moeten eveneens worden verlaagd. Voorts wordt het onderwijs duchtig aangepakt, waarop — met inbegrip van het landbouwonderwijs — bijna 16 millioen wordt gevonden. Door voor de eerste en tweede klasse onderwijzeressen met minder bevoegdheid aan te stellen, die ƒ 10.— per week minder zouden ontvangen dan haar volledig bevoegde collega's, kan 4 millioen worden bezuinigd. Door het aantal leerlingen per klasse te verhoogen tot 45, wordt een bezuiniging van 5.3 millioen verkregen. Daarnaast wil de commissie aan de gemeenten verbieden op eigen kosten boventallige onderwijzers aan te stellen, waardoor 9 millioen op de gemeente-uitgaven voor onderwijs kan worden uitgezuinigd.

Op de begrooting voor defensie wordt 7½ millioen bezuinigd. Oud en verouderd materieel der marine kan worden opgeruimd. Het aantal onderzeeërs kan daardoor worden teruggebracht van 13 op 7. Opheffing van den afzonderlijken marinevliegdienst in Nederland geeft een besparing van een millioen, vermindering van de vredes- en oorlogssterkte van het leger met 8 regimenten infanterie, gepaard gaande met een verlaging van het contingent met 2 150 en van de oorlogssterkte met 23 000 man brengt een besparing van 2.1 millioen.

De grootste bezuiniging wordt gezocht op Waterstaat. Een extra-belasting van het motor-verkeer moet 6 à 7 millioen opbrengen. Van de opheffing van het rijkswegenfonds en instelling van een rijksverkeersfonds wordt een besparing van 13 à 14 millioen verwacht. Door verlangzaming van het tempo van uitvoering van verschillende groote waterstaatswerken wordt een besparing van 3.7 millioen beoogd. Voor verbetering van de spoorwegen rond Amsterdam zal slechts de helft of ƒ 900 000 minder worden uitgetrokken. Ten slotte wenscht de commissie, dat in 1933 nog niet zal worden aangevangen met de N.O.-inpoldering van de Zuiderzee, welke de begrooting voor dat jaar met 15 millioen zou belasten.

Op Arbeid, Handel en Nijverheid wordt ten slotte nog een bezuiniging voorgesteld van 13 millioen.

Tientallen bezuinigingen, die bijna alle ten koste van de volkswelvaart worden voorgesteld, zijn hier nog onvermeld gebleven. Zooals gezegd, wij hebben ons beperkt tot de hoofdzaken, die typeerend zijn voor het karakter van het rapport en voor de mentaliteit van de commissie, die het heeft samengesteld.

[1]) Er zijn gemeenten, die in het geheel geen werkloozensteun kennen. In andere moeten de werkloozen met hun gezinnen leven van ƒ 5.— à ƒ 6.—, zooals te Marum, of zelfs van ƒ 4.— per week, zooals te Hoogeveen. — De J.

III ONZE FINANCIEELE CRITIEK

Afgezien van de vraag, of zij noodzakelijk is, afgezien ook van de vraag, of zij verbetering in den toestand zal brengen, willen wij nu eerst de voorgestelde bezuiniging op zichzelf beschouwen, om na te gaan, of zij redelijk, billijk en menschelijk is. Onmiddellijk moet dan worden vastgesteld, dat dit rapport op iederen onbevooroordeelden buitenstaander een buitengewoon onsympathieken indruk moet maken.

De commissie wil 100 millioen bezuinigen. Zij bestaat uit menschen die, voor zoover ze niet rijk zijn, zonder uitzondering over een zeer goed en vast inkomen beschikken. En wat doet zij? Zij legt de zwaarste lasten op de allerarmsten. Hoe beroerder iemand het heeft, hoe zwaarder hij door de commissie-Welter wordt getroffen. De hoogste korting n.l. van 15 % zal worden toegepast op...... de werkloozen. Op alle loonen en salarissen, ook op de hoogste, wordt daarentegen slechts 8 % gekort.

Ieder weet, dat iemand met een inkomen van ƒ 6 000.— gemakkelijker 15 % kan missen, dan een gezin, dat van ƒ 25.— per week moet leven 8 %. De eerste houdt dan altijd nog een ƒ 100.— per week over, het laatste moet van zijn schamele ƒ 25.—, waarvan toch al geen behoorlijk bestaan mogelijk is, nog ƒ 2.— afstaan, wat onvermijdelijk gaat ten koste van de allernoodzakelijkste levensbehoeften. Toch wil de commissie van eenige regressie in den aftrek niets weten. Het denkbeeld om op de grootere inkomens een hooger percentage te korten, dan op de lagere, wijst de commissie cynisch-zalvend af: „In de eerste plaats ware eenige bijzondere differentiatie van de lagere loonen en salarissen na te laten. De ontwikkeling der indexcijfers wijst zeer sterk in de richting van verlaging van de kosten der eerste levensbehoeften, welke juist van de lagere loonen en salarissen een belangrijk percentage uitmaken."

De heeren Welter c.s. schijnen het hun moreelen en maatschappelijken plicht te achten, ook de geringste stijging van het welvaartspeil der arbeiders te keeren, maar wie heeft er ooit van gehoord, dat de rentevoet omlaag moest of dat de dividenden en tantièmes op lager peil moesten worden gebracht, omdat ze al te hoog stegen of omdat het indexcijfer daalde?

Inmiddels is de regeering reeds lang op andere wijze bezig de daling van de levensmiddelenprijzen onmiddellijk in te palmen voor den staat.

In „Het Volk" van 28 Juli 1932 becijfert „De Leek", dat door de jongste maatregelen der regeering een extra belasting op het brood wordt gelegd van 26½ millioen gulden, op de suiker van 19½ millioen, terwijl thans zelfs de margarine duurder wordt gemaakt.

Voortdurend wordt het voorgesteld, alsof de nederlandsche bezittende klasse zoo verarmd zou zijn, ja alsof zij den ondergang nabij is. Het cijfer van de daling van de beurswaarde der aandeelen van 5 tot 1½ millioen — we komen daar straks nog op terug — moet ook in die richting werken! Maar in waarheid is Nederland een van de rijkste, zoo niet het rijkste land ter wereld. Er is geld genoeg, het stikt in zijn geld. De bourgeoisie weet er eenvoudig geen raad mee. In ondernemingen durft zij het niet meer te beleggen, omdat zij geen vertrouwen meer heeft in haar eigen ondernemingen, in haar eigen stelsel. Maar als de regeering geld wil hebben, dan heeft zij het voor het grijpen, wanneer zij wil gaan, waar het is en niet in de eerste plaats bij...... de werkloozen en bij de slechtst betaalde slovers en tobbers! In de maand Juli hield de regeering een inschrijving voor 80 millioen schatkistbilletten; er werd ingeteekend voor 210 millioen. Een op 18 Augustus door de gemeente Amsterdam uitge-

schreven leening à 4 millioen tegen 5 % werd 7 à 8 maal overteekend. In het rapport-Welter wordt medegedeeld, dat alleen de Philipsfabrieken de laatste jaren 12 000 werkloozen hebben opgeleverd, terwijl de overgebleven 12 000 grootendeels gedeeltelijk werkloos zijn geworden. Op deze werkloozen moet nog maar weer 15 % bezuinigd worden. Maar in en om de oorlogsjaren leverden deze fabrieken aan de aandeelhouders gemiddeld 64 % dividend op, van 1912—1929 keerden zij 174 millioen winst uit, terwijl nog 83 millioen werd afgeschreven. Zelfs in de onmiddellijk aan de crisis voorafgaande jaren, in 1927—1929, werd resp. aan tantièmes en dividend 8½, 13 en 20 millioen uitgekeerd of gemiddeld 21 %. Het bedrijf had toen een reserve van 85 millioen, die 8 à 10 millioen rente afwierp. Deze winsten zijn verkregen doordat de Philipslampen, waarvan de productiekosten nog geen 20 cent bedroegen, bij afname van 100 000 stuks aan de grossiers werden geleverd tegen *f* 1.17 en voor *f* 1.80 aan het publiek werden verkocht; doordat radiolampen, die 50 cent van aanmaak kostten, door het publiek met *f* 12.50 moesten worden betaald. En anderzijds doordat men er, dank zij de rationalisatie, in geslaagd was, de prestaties der arbeiders tot het 17- à 50-voudige op te voeren! Alleen dit bedrijf heeft in de goede jaren het publiek voor honderden millioenen gebrandschat, die in de zakken van een klein aantal particulieren terecht zijn gekomen. Nu het mis gaat, moet de gemeenschap de lasten dragen, die dan worden afgewenteld op de allerarmsten en zwaksten.

Nederland is niet arm.
Het aantal millionairs is gestegen van 946 in 1923/'24 tot 1279 in 1928/'29, 1362 in 1929/'30 en 1306 in 1930/'31, terwijl het in 1915/'16 nog slechts 608 bedroeg. Het aantal dergenen, die meer dan een ton bezitten bedraagt in het jaar 1930/'31 niet minder dan 29 575 tegen 22 357 in 1923/'24. Het gemiddelde bezit der 1306 millionairs, die Nederland in 1930/'31 telde, bedroeg 2¼ millioen, hun gezamenlijk vermogen bijna drie milliard. De voortdurende stijging van het aantal aangeslagenen in de vermogensbelasting (vermogens boven *f* 16 000) blijkt uit de volgende cijfers:

Jaren	1915/16	1920/21	1923/24	1928/29	1930/31
Aantal	89 209	159 449	162 188	184 853	197 502
Totaal verm. (in millioenen)	7 311	13 589	12 182	14 884	15 623

Terwijl de bevolking van Nederland van 1915 tot 1930 steeg met 20 % steeg met vermogen met 120 %, het aantal millionairs met eveneens 120 %.
Het belastbare vermogen in Nederland bedraagt rond *f* 2 000.— per hoofd der bevolking, maar is in handen van nog geen 200 000 personen of 2½ % van de bevolking, die gemiddeld *f* 80 000 bezitten.
Indien de regeering 1 % zou heffen van de vermogens boven de *f* 16 000.—, zou zij juist de 150 millioen verkrijgen, die zij volgens de ná het rapport-Welter verschenen millioenennota tekort komt. Hetzelfde bedrag wordt verkregen door 5 % te heffen van onze 1306 nationale millionairs, die dan gemiddeld nog *f* 2 132 000 zouden bezitten in plaats van *f* 2 244 000! Men verlaagt echter liever de werkloozenuitkeeringen en de hongerloonen!

Indien men wilde bezuinigen niet tegen, maar in het belang van het volk, dan zou men ook het advies van de Vrijdenkersvereeniging „De Dageraad" kunnen opvolgen, om de subsidiën van den staat voor uitsluitend godsdienstige doeleinden in te trekken en een belasting te heffen op de goederen in de doode hand, waardoor een kleine 30 millioen te besparen zou

zijn. Nu ongeveer een millioen nederlanders ook officieel tot geen enkel kerkgenootschap meer behooren, zou dat niet meer dan billijk zijn.

Met de afschaffing van het militarisme, deze menschonteerende instelling, die niemand tot nut strekt, zou ook alweer 100 millioen gewonnen zijn — al weten wij, dat de staat daartoe niet kan overgaan zonder zichzelf te liquideeren.
Maar het merkwaardige is dat er, juist wat het militarisme betreft, naar het oordeel van de commissie **„geen mogelijkheden tot bezuiniging op belangrijke schaal meer aanwezig zijn"**, want **„de grens van het toelaatbare is bereikt en er zijn zelfs reeds maatregelen tot bezuiniging genomen, welke niet zonder bedenking zijn".**
De commissie haalt er het jaar 1922 bij om tot de conclusie te komen, dat er sedert dien 30 millioen op het militarisme bezuinigd is. Ik kan het niet controleeren, maar vast staat, dat de militaire uitgaven sedert 1927 met 10 millioen zijn **gestegen**, niettegenstaande het indexcijfer in den groothandel — de commissie schermt immers zoo graag met indexcijfers — met een derde is **gedaald.** Voor het onderhoud van oud en verouderd marinematerieel (oorlogsschepen), dat geen of nagenoeg geen gevechtswaarde heeft, is in de jaren 1927, 1928 en 1929 niet minder dan 7 154 136 gulden uitgegeven. Dit oude en verouderde materieel, aldus de commissie, moet worden opgeruimd en voor zoover noodig, geleidelijk vervangen worden door **nieuw** voor opleiding geschikt materieel. Later schrijft de commissie nog eens, dat het vervangen moet worden door nieuw materieel, **zoo spoedig de omstandigheden het toelaten.**
De materieele uitrusting van het leger is eveneens onvoldoende. Daarom wil de commissie op de salarissen en de soldij van de militairen 3½ millioen bezuinigen, maar daarvan een millioen besteden voor het houden van herhalingsoefeningen, en een half millioen voor de aanschaffing van bewapening. De 3½ millioen daaraan thans besteed, acht de commissie te weinig, zij wil dit bedrag verhoogen tot 4 millioen! Met andere woorden: terwijl op **alle** andere materieel 15 % moet worden bezuinigd, wil de commissie de uitgaven voor oorlogsmaterieel met 15 % verhoogen.
Wij verzoeken den lezer nog eens op blz. 3 en 4 na te gaan, wie eigenlijk de heeren zijn die ons land met dit rapport hebben gezegend. Hem zal dan blijken, dat het advies aan de regeering om oude oorlogsschepen te vervangen door nieuwe, dat het advies om een millioen uit te geven voor herhalingsoefeningen en een half millioen meer voor kanonnen, munitie en ander oorlogsmateriaal, is onderteekend door den president-commissaris van een particuliere kanonnenfabriek, door een commissaris van een fabriek voor oorlogsvliegtuigen, tevens aandeelhouder van een scheepswerf, die innig met genoemde kanonnenfabriek samenwerkt, door twee regeeringsgedelegeerden in de Nederlandsche Springstoffenfabriek en door twee militairen!
Indien er in Nederland nog eenig politiek fatsoen bestond, zou een aldus samengestelde commissie zich althans op dit punt niet-competent hebben verklaard, en het geven van advies over dit hoofdstuk der begrooting aan anderen hebben overgelaten; maar helaas ontbreekt in dit land behalve politiek fatsoen evenzeer een publiek geweten, dat het uitbrengen van zulke adviezen als in strijd met de goede zeden en openbare welgevoegelijkheid eenvoudig onmogelijk maakt[1]).

Terwijl dan ten slotte op het militarisme 7½ millioen wordt bezuinigd,

1) Zie over „Het Rapport-Welter en het Militarisme" ook mijn artikel in het Septembernummer van De Wapens Neder.

moeten de uitgaven voor het onderwijs met 16 millioen worden verlaagd. Daartoe moeten 45 kinderen aan één leerkracht worden toevertrouwd. Alle paedagogen zijn het er over eens, dat klassen niet meer dan 20 à 25 leerlingen mogen tellen. Door het voortdurende gehannes met de leerlingenschaal wordt het onderwijs ontzettend geschaad: de lokalen der voor enkele jaren gebouwde scholen zijn te klein voor 45 leerlingen. Maar wat zou dat alles? Deze aan de bloedige internationale met vele gouden draden verbonden commissie slaat hier twee vliegen in één klap: zij spaart geld voor het militarisme en maakt op deze wijze eerst recht de school tot een voorportaal van de kazerne! Want groote klassen leiden onvermijdelijk tot grooter discipline, tot een drilsysteem. Zij maken van den onderwijzer een korporaal.

Wanneer wij geest en inhoud van het rapport moeten samenvatten, dan zeggen wij: het bevat een tot in centen uitgewerkte roof op de armen door en ten bate van de rijken en van hun militarisme. Het is een aanslag op het sobere, toch reeds zeer onvoldoende bestaan van een groot deel van ons volk. Het rapport-Welter legt ondervoeding en honger op aan honderdduizenden, het ondermijnt het weerstandsvermogen van de kinderen, de zieken en de zwakken uit het volk. Uitvoering van dit rapport zal de ellende vergrooten, het zal de tuberculose doen opbloeien, het sterftecijfer doen stijgen.
Het ware voor de bezittende en heerschende klasse een kleinigheid geweest, de zwakste en armste lagen van onze bevolking dezen aanval op haar bestaan te besparen.
Als zij iets van haar goud had willen afstaan, behoefden de armsten der armen en vooral hunne kinderen niet opgeofferd te worden om de staatsbegrooting sluitend te maken. Zij wil dat niet, zij wil bezit, goud, winst ten koste van en heerschappij over het volk.
Bij de aanstelling der commissie sprak haar voorzitter de hoop uit, dat zij door haar arbeid het **algemeene nationale belang** zou dienen.
In waarheid heeft zij een klassebelang gediend.
De commissie beseft dat zeer goed.
Het is niet voor niets, wanneer zij op pag. 148 over de marechaussée schrijft: „Dit voortreffelijke corps biedt door zijn samenstelling en inrichting politioneele voordeelen, die, vooral in de tegenwoordige omstandigheden, niet te loor mogen gaan". Vooral in **de tegenwoordge omstandigheden!**
Het is niet voor niets, wanneer de commissie op bladzijde 126 nog eens schrijft: „Met het oog op de handhaving van orde en rust meenen wij op de kosten van de militaire politie geen andere bezuinigingen te moeten voorstellen, dan die, welke zouden voortvloeien uit opvolging van de voorstellen eener commissie, in Februari 1930 ingesteld......" Het is niet voor niets, wanneer zij dergelijke uitlatingen op andere plaatsen nog eenige keeren herhaalt[1]).
Zulke uitlatingen bewijzen het kwade geweten van de bourgeoisie!

IV ONZE PRINCIPIEELE CRITIEK

Tot dusverre zijn wij er in onze beschouwingen stilzwijgend van uitgegaan, dat het inderdaad noodzakelijk zou zijn te bezuinigen. We hebben alleen de vraag behandeld, op welke wijze dit zou kunnen gebeuren.

1) Uitvoeriger gegevens zijn te vinden in mijn artikel „Het Rapport-Welter en de Politie" in De Wapens Neder van October 1932.

Daarom hebben wij gesproken van een financieele critiek, die wij ook een reformistische critiek zouden kunnen noemen, omdat zij nergens het wezen van staat en kapitalisme aantast.

In dit hoofdstuk willen wij echter het rapport-Welter aan een **economische critiek** onderwerpen, aan een principieele critiek, wij wenschen thans dat rapport van socialistisch standpunt te beschouwen, en stellen de vraag aan de orde, of het inderdaad noodzakelijk of wenschelijk is, dát er wordt bezuinigd.

Deze of gene zal misschien nuchter opmerken, dat wanneer de regeering een tekort van 100 millioen gulden op de begrooting ziet aankomen, ze ook tijdig 100 millioen zal moeten bezuinigen. Dat is natuurlijk juist van het standpunt van den kapitalistischen staat. Maar daarom behoeft het nog niet juist te zijn van socialistisch standpunt. Want het is gezien binnen het raam van het bestaande geldsysteem en staatssysteem. En denken binnen het huidige geldsysteem en binnen het raam van den kapitalistischen staat, dat is kapitalistisch denken. Als socialisten moeten we ons in de eerste plaats dáárvan losmaken, we moeten werken met een anderen maatsaf dan het geld, wij moeten een socialistischen maatstaf aanleggen.

Trouwens, ook de commissie-Welter heeft zich er niet toe beperkt, een dreigend tekort te constateeren en maatregelen te beramen om dit op te heffen. Zij geeft beschouwingen ten beste over de crisis, die de oorzaak is van het begrootingstekort en verbindt aan haar beschouwingen de conclusie, dat het levenspeil der arbeidersklasse omlaag moet. Een dergelijk standpunt zou alleen te verdedigen zijn, indien daarvan inderdaad een verbetering van den toestand verwacht zou kunnen worden. Maar wij zien het tegendeel.

In haar uiteenzettingen over de crisis wijst de commissie op de 300 000 werkloozen. Haar voorstel om ongeveer 12 % van het personeel in openbaren dienst te ontslaan, zal echter het aantal werkloozen juist verhoogen. Weliswaar zullen de ontslagenen grootendeels op wachtgeld worden gesteld, maar wat zijn wachtgelders anders dan werkloozen met een hoogere uitkeering? Het vertragen of geheel stopzetten van groote werken om geld te sparen, beteekent opnieuw toeneming der werkloosheid.

De algemeene loonsverlaging, die de commissie bepleit, en niet alleen voor het overheidspersoneel, zal de koopkracht verlagen, er zal minder gekocht worden, en dus op den duur minder geproduceerd, zoodat ook daardoor de werkloosheid zal toenemen. De commissie heeft gewezen op de opgelegde schepen, op stilstand in de bedrijven. Haar maatregelen zullen dit alles erger maken in plaats van beter.

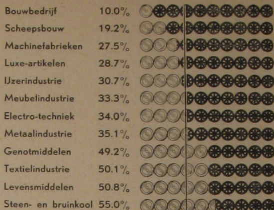
Had de commissie dan de loonen moeten verhoogen, meer werken moeten doen uitvoeren, meer personeel moeten aanstellen? Maar dan zou het tekort nog grooter zijn geworden en bij stijging van den loonstandaard zou Nederland nog minder kunnen concurreeren in het buitenland, waardoor toch weer minder zou worden uitgevoerd, en dus de werkloosheid eveneens zou toenemen[1]).

Toegegeven! Maar deze opmerkingen bewijzen allerminst de onjuistheid van onze hierboven opgeworpen stellingen. Zij bewijzen heel iets anders!

1) In dit verband zullen we nu maar aannemen, dat een hooge loonstandaard ongunstig is voor den uitvoer. Zoo zeker is dat nog niet, want ook landen met naar verhouding hoogere loonen voeren uit en in landen met lage loonen is de uitvoer evenzeer gedaald. Van de 20 cent productiekosten der Philipslampen, waarover wij op blz. 9 gesproken hebben, is nog geen 4 cent voor arbeidsloon, zoodat dit al van zeer geringen invloed is op den uiteindelijken verkoopsprijs.

Zij bewijzen, dat ons productiestelsel in een impasse zit, waaruit loonsverhooging ons evenmin kan helpen als loonsverlaging, waaruit geen enkele maatregel binnen het raam van het kapitalisme ons kan bevrijden, rationalisatie al evenmin als, op den duur, verkorting van arbeidstijd. Zij bewijzen, dat de crisis niet kan opgeheven worden, wanneer het productiestelsel zelf gehandhaafd wordt. Zij bewijzen dat wij hebben te doen met een crisis van dat productiestelsel zelf. En zoolang we dat stelsel willen sparen, bevinden wij ons in den bekenden noodlottigen cirkelgang, waarin de commissie-Welter dan ook lustig rond tolt. Socialisten echter hebben er voor te zorgen, dat zij **niet** meedraaien in den mallemolen van het kapitalisme!
Wanneer een regeering een commissie instelt in verband met het vastloopen der staatsfinanciën als gevolg van de economische crisis, dan had het op den weg dier commissie gelegen de oorzaak van het kwaad te onderzoeken — in dit geval de crisis — en de wegen aan te geven om die oorzaak uit den weg te ruimen. Daarvan bespeuren wij echter niets. De regeering, die een stijgend aantal van honderdduizenden werkloozen een honger-bestaan moet geven en anderzijds kapitalen besteedt om banken en groote ondernemingen in dezen tijd op de been te houden — nadat deze in de voordeelige jaren millioenen in de zakken van particuliere ondernemers hebben gespeeld — zoowel het een als het ander een gevolg van de crisis, heeft nog nooit één maatregel genomen om de crisis zelf aan te tasten. En ook de commissie-Welter heeft niet de moeite genomen tot het wezen der crisis zelf door te dringen. Uit een economisch oogpunt beschouwd en uit een oogpunt van „algemeen nationaal belang" is het werk der commissie niets dan gepruts aan den buitenkant. Iets anders verlangt echter noch de regeering, noch deze commissie. Het is haar om iets geheel anders begonnen dan om het opheffen van de crisis, namelijk om het **handhaven van het kapitalisme ondanks de crisis** en dát doel wordt door het rapport op uitstekende wijze bereikt.

De commissie heeft zich er toe bepaald, enkele verschijnselen van de crisis naar voren te halen: de daling van de geldswaarde der goederen en van de beurswaarde der aandeelen, den stilstand van fabrieken, het opleggen van schepen, de winstderving ten gevolge van dit alles, de 34 millioen aan werkloozenuitkeeringen, om daardoor te komen tot een verondersteld tekort van 100 millioen. Maar aan het wezen van de crisis is zij volstrekt voorbijgegaan. Dat wezen der huidige crisis te onderzoeken is thans onze eerste taak.
In de eerste plaats moet er dan op gewezen worden, dat de crisis een volstrekt **internationaal** karakter heeft. Alle crisisverschijnselen in Nederland doen zich in nog veel sterkere mate voor in de ons omringende staten en men kan zeggen in zoo goed als alle andere landen. Tegenover 300 000 werkloozen in Nederland staan 6 000 000 werkloozen in Duitschland, d.w.z. dat bij een 8½ maal zoo groote bevolking het aantal werkloozen er 20 maal zoo groot is.
In de Vereenigde Staten is het aantal werkloozen gestegen tot 12 millioen. In dezelfde verhouding tot de bevolking zou Nederland er geen 300 000, maar 800 000 tellen.
Het is overbodig met feiten aan te toonen, dat ook in andere landen een groot deel van de industrie is stopgezet, maar ter illustratie voegen wij hier onderstaand overzicht in van den toestand der industrie in Januari 1932 in Duitschland, dat wij aantroffen in het Militär-Wochenblatt van 18 Maart 1932:

Bovenstaande afbeelding geeft aan het aantal uren, dat er op grond van het productie-apparaat gewerkt had kunnen worden. De witte raderen geven aan het aantal uren, dat er gewerkt is, de zwarte het aantal arbeidsuren, dat de bedrijven hebben stop gestaan. De percentages links geven aan het gedeelte van het productie-apparaat, dat nog in bedrijf is.
Uit een en ander blijkt, dat tweederde gedeelte van de duitsche industrie plat ligt! **Twee derde van het raderwerk staat stil, omdat de machtige bourgeoisie het wil!**

Een ander internationaal crisisverschijnsel, dat in bittere tegenstelling staat tot het gebrek en de ellende, die overal worden geleden, is het opzettelijk vernietigen van grondstoffen en producten. In Nederland worden ontzaggelijke hoeveelheden groenten en fruit op de vuilnisbelten geworpen of men laat ze op het veld verrotten om de plukloonen te sparen, in het Westland bij voorbeeld werd op één dag honderdduizend pond tomaten vernietigd. In Spanje werden veertig wagonladingen zuidvruchten ter waarde van 140 000 franc in zee geworpen. In Australië zijn in April van het vorige jaar 800 000 schapen uitgeroeid om den vleeschuitvoer te beperken. In Mexico moesten geweldige hoeveelheden bananen en andere producten met behulp van politie en militairen worden vernietigd, omdat ze in de pakhuizen lagen te verrotten. In Egypte heeft men honderdduizend ton katoen verbrand. In Brazilië is 'n speciale spoorlijn aangelegd om groote hoeveelheden koffie naar de kust te vervoeren teneinde ze in zee te gooien. De voorraad onverkoopbare koffie bedraagt er 24 millioen zak van 60 K.G. of evenveel als het wereldverbruik van een geheel jaar. Van den oogst van het vorige jaar was tot November 1931 reeds twee millioen zak in zee geworpen. Daar de proeven om van koffie briketten te maken en ze aldus als brandstof dienst te laten doen, zijn mislukt, werpt men thans iedere week 300 000 zak koffie in zee en men zal daarmede doorgaan tot de geheele voorraad is verdwenen. In Amerika was in het voorjaar van 1932 twee millioen H.L. tarwe in de magazijnen opgestapeld, die onverkoopbaar waren. In Canada werd 700 000 H.L. graan verbrand, terwijl er in de toekomst slechts een derde van de beschikbare oppervlakte zal worden bebouwd. Bretonsche visschers wierpen dit jaar 500 000 haringen weer in zee om een voor hen noodlottige prijsdaling te voorkomen. Te midden van hongersnood en gebrek worden groote hoeveelhe-

den levensmiddelen opzettelijk vernield. Bovendien worden groote voorraden artikelen achtergehouden, opgestapeld, teneinde ze aan de markt te onttrekken, waarmede hetzelfde doel wordt beoogd als met de vernietiging, namelijk de prijzen te doen stijgen, omdat de productie niet of niet voldoende loonend is.
Wij constateeren dus twee feiten, die wel bij niemand op tegenspraak zullen stuiten:
Wij brengen minder voort, dan we met de bestaande productiemiddelen en arbeidskrachten zouden kunnen voortbrengen.
We verbruiken minder dan we voortbrengen.
Daaraan kan nog worden toegevoegd, dat we zonder bezwaar de productiemiddelen nog belangrijk zouden kunnen uitbreiden. Anders gezegd:
De consumptie is geringer dan de productie.
De productie is geringer dan de productiecapaciteit.
De productiecapaciteit is geringer dan de productiemogelijkheid.
De bestaande massale ellende als gevolg van de crisis vindt dus niet haar oorzaak in gebrek aan grondstoffen en technische hulpmiddelen, maar is **een gevolg van de organisatie onzer maatschappij**, van het karakter van ons productiestelsel. En daardoor zijn alle pogingen tot bestrijding der crisis met handhaving van dat productiestelsel vruchteloos. Uit bovenstaande gegevens blijkt tevens, dat de opvatting, alsof er te veel menschen op de wereld zouden zijn — een oorlog is dan het fraaie middel om eenige tientallen millioenen op te ruimen! — volkomen onjuist is. De theorie van Malthus, dat het menschdom sneller toeneemt dan de productie, is in elk opzicht een vergissing gebleken. Het volgende overzicht, dat we overnemen uit „Fernunterricht" nr. 7, jaargang 1932, geeft daarvan een duidelijk beeld.

Hieruit blijkt, dat in een halve eeuw de bevolking der aarde bijna, de graanproductie ruim anderhalf maal zoo groot is geworden, terwijl de productie van suiker, katoen, steenkool en scheepsruimte resp. 6½, 4, 5 en 4 maal zoo groot zijn geworden.
Overigens is het aanbod van graan thans anderhalf maal zoo groot als de vraag. Zoowel in 1930 als in 1931 was er een overschot van 12 000 millioen K.G. of meer dan de helft van den totalen jaarlijkschen uitvoer.

Toch stierven in 1930 twee millioen chineezen van honger, terwijl 60 millioen chineezen voortdurend aan hongersnood zijn blootgesteld en in de eerste maanden van 1931 volgens de uiterst voorzichtige ramingen van engelsche kranten in Indië 600 000 menschen zijn verhongerd.
Dat de productie veel sterker toeneemt dan de bevolking, blijkt nauwkeurig uit de volgende cijfers:

	1870-1879 gem. per jaar	1919-1928 gem. per jaar	Stijging
Bevolking der aarde (in millioenen)	1 290	1 880	46 %
broodgraan en rijst (in millioenen tonnen)	177	280	58 %
wol „ „ „	0.4	1.4	250 %
katoen „ „ „	1.2	5.1	300 %
steenkool „ „ „	283	1 280	350 %
ruw ijzer „ „ „	14	86	500 %
suiker „ „ „	3.9	25.4	550 %
bruinkool „ „ „	18	193	1 000 %
petroleum „ „ „	1.6	171	10 500 %

Deze cijfers slaan op de werkelijke productie. De productiecapaciteit is echter grooter, de productiemogelijkheid nog oneindig veel grooter.
Om het eerste te bewijzen, ontleenen we nog de volgende gegevens aan „Fernunterricht":
De Vereenigde Staalfabrieken te Dusseldorf konden bij volledige productiviteit in 1930 produceeren 37.2 millioen ton steenkool, 9 millioen ton ijzer en 7.9 millioen ton staal, doch leverden slechts resp. 25.7, 5.3 en 5.5 millioen ton:

	steenkool	ijzer	staal
Capaciteit	37.2	9.0	7.9
Productie	25.7	5.3	5.5

De engelsche textiel-industrie werkte in 1913 met 770 000 weefgetouwen, in 1930 met nog slechts 700 000, terwijl de engelsche katoentrust voornemens is van de 10 millioen spindels er 3 à 4 millioen te vernietigen.
Tijdens de hoogconjunctuur van 1928 werd voor de fabricage van geweven en gesponnen wollen goederen van de capaciteit der textiel-industrie in de Vereenigde Staten nog geen 40 % benut.
Ziehier een overzicht van de automobielenfabricage in de Ver. Staten:

	Eerste helft van 1930	Eerste helft van 1931
Ford-fabrieken	687 000	352 000
General Motors	561 000	521 000
Overige fabrieken	308 000	237 000
Totaal	1 556 000	1 110 000

(De Vereenigde Staten alleen hadden reeds voor enkele jaren een capaciteit van 8 millioen automobielen per jaar, toen er slechts 6 millioen over de geheele wereld werden gekocht.) Terwijl de duitsche fabrieken thans zijn ingericht op een productie van ongeveer 300 000 automobielen per jaar, leverden zij er in 1926 nog slechts 50 000 af, in 1928 echter 150 000, in 1930 niet meer dan 100 000.
De schoenfabrieken in de Vereenigde Staten hebben een capaciteit van 900 millioen paren per jaar, het verbruik bedraagt er slechts 300 millioen paren, zoodat ieder jaar een voorraad geleverd zou kunnen worden, voldoende voo drie jaren. Door de crisis zal het verbruik nu natuurlijk nog belangrijk gedaald zijn.

Uit al deze gegevens blijkt duidelijk, dat er van alles genoeg is, er is meer dan genoeg en we kunnen nog veel meer voortbrengen, dan er reeds is. Rantsoeneering, minder gebruiken is redelijk indien er te weinig is, bezuiniging, verlaging van levenspeil in een tijd, dat er van alles overvloed is, dat is onzin. Er is geen enkel argument aan te voeren, waarom er gebrek moet worden geleden. Integendeel de moderne technische middelen stellen ons in staat de algemeene welvaart tot ongekende hoogte op te voeren, want het menschdom als geheel staat er gunstiger voor dan ooit te voren.
Ongetwijfeld zal men hiertegen opmerken, dat dit alles heel mooie theorie is, maar dat intusschen de fabrieken maar stil staan, terwijl er, alleen in Nederland, honderdduizenden zonder werk zijn.
Inderdaad! Maar van tweeën één: het menschdom heeft die fabrieken en de arbeidskracht der werkloozen noodig voor zijn bestaan, en dan kunnen we ons verheugen, dat ze beschikbaar zijn, of ze zijn overbodig. Het laatste kan alleen het geval zijn, wanneer er van alles genoeg is en dan is er geen reden, waarom de massa gebrek zou lijden.
De vraag dient echter gesteld, waarom een groot deel der fabrieken gesloten zijn. Wanneer wordt eigenlijk een bedrijf stop gezet? Daarvoor is maar één motief: als het bedrijf geen winst meer oplevert. En daarmede zijn wij genaderd tot de kern van het geheele probleem! De eigenaars van de schepen, van de fabrieken, zien geen kans meer, winst te behalen uit de productie en daarom zetten ze de bedrijven stop.
Waarom zijn de door de commissie-Welter genoemde aandeelen in beurswaarde van 5 tot $1\frac{1}{2}$ millioen gedaald? Om de eenvoudige reden, dat men met de bedrijven, die deze aandeelen hebben uitgegeven, geen kans meer ziet winst te behalen.
Waarom stegen in den tijd van de hoogconjunctuur de aandeelen van een bedrijf als van Philips met vele honderden procenten? Omdat men in dien tijd de mogelijkheid had op de produceerende arbeiders en het koopende publiek groote winsten te behalen. Nu de mogelijkheid daartoe niet aanwezig wordt geacht, kelderen de aandeelen omlaag. Dat is voor de aandeelhouders ongetwijfeld heel onaangenaam, maar beschouwd uit een oogpunt van het „algemeen nationaal belang", geachte heeren van de commissie-Welter, zijn we er geen steek armer door geworden of ge uw aandeelen van nominaal ƒ 1000.— ten beurze voor ƒ 700.— verhandelt of voor ƒ 7000.—. Dat is alleen van belang voor degenen, die hun best an zoeken in het gokken met aandeelen op de beurs, voor hen die speculeeren op de winsten, die de aandeelhouders uit den arbeid van anderen zullen kunnen behalen teneinde zonder zelf maatschappelijken arbeid te verrichten, er een goed leven van te kunnen nemen. Uit een oogpunt van waarlijk algemeen belang is alleen van beteekenis, dat we, om bij Philips te blijven, een goed geoutilleerde en behoorlijk georganiseerde fabriek hebben met bekwaam personeel om ons de noodige radio- en gloeilampen te verschaffen. En uit dat niet-financieele, maar zuiver economische oogpunt beschouwd zijn de fabrieken van Philips volstrekt niet in waarde gedaald. De beurswaarde van de aandeelen is nu eenmaal heel iets anders dan de waarde van de fabriek. Het eerste is een speculatie op de winst, die men uit den arbeid denkt te kunnen behalen, het laatste is de reeële, de economische, de werkelijke waarde.
Natuurlijk kan men het den individueelen ondernemer niet kwalijk nemen, dat hij zijn bedrijf stop zet, wanneer dit bij voortduring verliezen blijft afwerpen. Hij kán niet anders handelen, omdat de particuliere ondernemer niet bij machte is het maatschappelijk verschijnsel der crisissen op te

lossen. Daartoe is het noodig de zaak te bezien **niet** van het standpunt van het belang der ondernemers, maar uit een oogpunt van het belang der menschheid als geheel.
De commissie-Welter doet het eerste. Zij beschouwt de geheele crisis van het standpunt der bezitters, wij doen het van het standpunt der arbeiders, zij doen het van het geldstandpunt, wij van het standpunt van de behoeften van den mensch, zij van particulier, wij van maatschappelijk, zij van kapitalistisch, wij van socialistisch standpunt. Haar doel is **rijkdom** voor enkelen, het onze **welvaart** voor allen.
Prof. Oppenheimer geeft van deze twee zeer verschillende, ja tegenovergestelde begrippen een zeer afdoende definitie: Rijkdom is de beschikking over menschen, welvaart is de beschikking over goederen. Aan de welvaart staat geen enkel bezwaar in den weg, dat niet door menschen overwonnen zou kunnen worden. Onder de huidige conjunctuur ziet de bezittende klasse echter geen kans meer om door middel der productie haar rijkdom te vergrooten. Daarom zet zij de productie stop, ook al gaat dit ten koste van millioenen. En daarom schreven wij: Bijna geheel het raderwerk staat stil, omdat de machtige bourgeoisie het wil.
Want deze crisis is, zoo min als een oorlog, een natuurramp, zij is in waarheid niets anders dan een crisis in de kapitalistische winstmakerij. Zij bestaat slechts daarin, dat de bezittende klasse uit een groot deel van de productie geen winst meer kan behalen.
Waardoor wordt er geen winst meer gemaakt? Doordat er zulke groote onverkochte voorraden zijn. Ziedaar de paradox van het kapitalisme! Doordat de arbeiders zoo overvloedig geproduceerd hebben wordt de prijs, die steeds wordt bepaald volgens zuiver kapitalistische wetten, bedorven. Dus worden de voorraden vernietigd of aan de markt onttrokken en — in beginsel komt dit op hetzelfde neer — de fabrieken gesloten. In plaats dat wij bij stijgende productie een stijgende welvaart constateeren, beleven wij het menschonwaardige schouwspel, dat de kinderen niet voldoende brood meer krijgen, omdat de vaders zooveel graan hebben geproduceerd, dat de kinderen geen behoorlijke schoenen kunnen krijgen, omdat hun vaders zooveel schoenen hebben gemaakt!
Het rapport-Welter is niets anders dan een schakel in het kapitalistische systeem van de uitbuiting en het omlaag houden der arbeidersklasse teneinde haar te kunnen overheerschen. Het uitsluitende doel van het rapport-Welter is de handhaving van de macht van de kapitalistische klasse. En wanneer deze commissie spreekt van het „algemeene nationale belang", dan bedoelt zij het belang van den geldzak, dat is in de denkwijze en bij de mentaliteit van de bourgeoisie nu eenmaal hetzelfde. Maar de arbeidersklasse zal moeten leeren denken volgens de beginselen van de welvaart voor allen, zij zal niet langer moeten denken volgens de geldbegrippen van de heerschers, d.w.z. zij zal **socialistisch** moeten leeren denken. De wezenlijke macht van het kapitalisme ligt juist in het feit, dat de massa denkt met en volgens de begrippen van het kapitalisme en een eigen denkwijze mist. Zij aanvaardt de problemen van het kapitalisme, zooals tekort op de begrooting, mogelijkheid van concurrentie en winst maken, zij aanvaardt het feit der werkloosheid in plaats los van dat alles haar eigen probleem te stellen: het opvoeren der volkswelvaart.
In dit verband willen wij aanhalen wat de commissie-Welter over de werkloozen schrijft. Wij lezen op pag. 183:

> „De deernis, die de plaag der werkloosheid aan ieder moet inboezemen, mag nochtans het oog niet doen sluiten voor de trieste waarheid, dat de

werkloozen verteren zonder te produceeren en dus leven op kosten der gemeenschap, wier vermogen zij interen."

En op pag. 185:

> „De stand en de vooruitzichten van het bedrijfsleven maken bovendien, dat men de waarde van een werklooze voor eenig bedrijf niet bij voortduring mag blijven afmeten naar wat hij als werkend arbeider in dat bedrijf verdiende. De voortdurende en toenemende slapte in vele bedrijven wijst er toch op, dat de arbeid van den werklooze niet meer het door hem vroeger genoten en nog altijd gewenschte loon waard is. Het is in vele gevallen zelfs meer dan twijfelachtig geworden of hij nog wel ooit in zijn oude vak zal kunnen terugkeeren. Het zou misleidend zijn de harde waarheid niet te willen zien, dat hij gaandeweg in waarde zeer dicht bij den ongeschoolde komt te staan."

Als mensch vraagt men zich af, hoe in een publiek rapport van een officieele staatscommissie een dergelijke cynische taal mogelijk is!
„De werkloozen verteren zonder te produceeren." Maar waardoor is de werkloosheid ontstaan? Doordat diezelfde werkloozen vlak vóór de crisis in opdracht der kapitalisten zóóveel hebben geproduceerd, dat het geheele stelsel van winstmakerij erdoor in het honderd is geloopen. En wat zouden de werkloozen liever doen dan werken? De zaak is echter, dat het werken hun verboden wordt door staat en kapitalisme. Overal waar arbeiders aan den gang zijn gegaan, op bouwwerken, op het land, omdat zij van hun arbeid en niet van een hongeruitkeering wilden leven, zijn zij er door de politie afgegooid. Het is nu eenmaal — ook in Nederland — verboden te werken als de kapitalist het niet wil, en deze wil het niet, als hij er niet aan verdienen kan. En zou men dan durven beweren, dat het de werklooze is, die, terwijl hij niets liever wil dan voortbrengen, het vermogen der gemeenschap inteert?
Doch wij gaan verder. Heeft de commissie-Welter bezwaar tegen verteren zonder produceeren? Dan had zij consequent moeten zijn en den hoogen post rente der staatsschulden moeten schrappen, want al deze millioenen worden door een klein aantal menschen verteerd zonder dat zij produceeren. De post van 74 millioen rente en aflossing komt echter volgens de commissie juist heelemaal niet voor bezuiniging in aanmerking. Van verteren zonder produceeren gesproken! Verscheidene van de heeren zitten als commissarissen in allerlei N.V., die met vele millioenen werken en waarvan verscheidene over 1930 en 1931 nog zeer groote winsten hebben gemaakt en hooge dividenden uitkeerden. Wat doen de aandeelhouders in ruil voor dit dividend? Niets! Zij verteren — en geen klein beetje! — zonder te produceeren.
„Verteren zonder produceeren." Daarvan spreekt een commissie, die geen anderen uitweg ziet dan groote werken stop te zetten en 12 % van het overheidspersoneel op wachtgeld te stellen, d.w.z. het aantal van hen, die verteren zonder te produceeren bij regeeringsbesluit belangrijk te vergrooten!
En zoozeer wanhoopt de commissie aan het stelsel, dat zij vertegenwoordigt, dat het naar haar oordeel

> „in vele gevallen zelfs meer dan twijfelachtig is geworden of de werklooze nog wel ooit in zijn oude vak zal terugkeeren".

Meent de commissie soms, dat het geheele productie-apparaat maar moet worden afgeschaft, wanneer de bezitters geen kans meer zien er winst mee te behalen? Er is dan echter nog een zeer duidelijk aangewezen

andere weg om uit de impasse te komen. In plaats dat de bezitters voortgaan, de arbeiders uit de bedrijven te gooien, zouden de arbeiders eindelijk er toe over moeten gaan de bezitters er uit te gooien. Dat zal de productie niet schaden en voor de arbeidersklasse de eenige uitweg uit de crisis blijken te zijn.
De werklooze, zoo zegt de commissie ten slotte, komt **in waarde** zeer dicht bij den ongeschoolde te staan, en zij noemt dat een „harde waarheid". Een dergelijke frase is alleen te verstaan van het kapitalistische standpunt, uit een oogpunt van het streven naar rijkdom, naar het maken van winst. Immers, wat is voor een kapitalist **de waarde** van een arbeider? Wanneer is een arbeider hem veertig gulden waard, wanneer nog geen twintig? Indien er bij een loon van veertig gulden winst op hem kan worden gemaakt, dan is hij veertig gulden „waard". Kan zelfs bij een loon van *f* 20.— niet op hem worden verdiend, welnu, dan is hij ook geen *f* 20.— meer waard. Van kapitalistisch standpunt is de arbeider niets dan een stuk koopwaar.

Uit een oogpunt van de welvaart bezien, zou men juist tot de conclusie moeten komen, dat de economische „waarde van den arbeider" — om die hatelijke uitdrukking nu maar eens over te nemen — ontzaggelijk is gestegen. Het is bekend dat dank zij de rationalisatie en mechanisatie van het productieproces de prestatie per hoofd op fabelachtige wijze is gestegen. En zelfs zonder den loopenden band is de productie geweldig opgevoerd. Voor mij ligt een statistiek, waaruit blijkt, dat in Oostenrijk bij een korteren arbeidsdag door handwerkers meer wordt geproduceerd, dan voorheen bij een langeren arbeidsdag. Een sigarenmaker produceerde in 1914 per dag van 9 uur 225 sigaren, in 1927 maakte hij in 8 uur 300 sigaren, of in denzelfden tijd anderhalf maal zooveel. In de electrotechnische industrie wonden 300 arbeiders in 1914 per dag van 9 uur 99 ankers, in 1927 wonden zij er 110 in 8 uur. Een bakker leverde in 1914 bij een arbeidsdag van 8 uur 320 brooden af, in 1927 in 7 uur 400 brooden, een stijging der arbeidsintensiviteit met bijna 50 %.

Niet alleen, dat het kapitalisme den arbeiders de voordeelen onthoudt hunner verhoogde productiviteit, het heeft geleid tot een crisis van een omvang als nooit te voren en onder leiding der regeeringen, die daartoe over de noodige militaire en andere machtsmiddelen beschikken, poogt de bezittende klasse overal de gevolgen van de crisis af te wentelen op de arbeidersklasse. Het kapitalisme heeft steeds geleid tot ontzettende oorlogen en even verschrikkelijke crisissen. Na de productiviteit in het verleden krachtig te hebben opgevoerd, blijkt het thans niet meer in staat te zijn het economische leven op gang en de arbeiders aan het werk te houden.

De conclusies voor de arbeidersklasse uit bovenstaande beschouwingen liggen voor de hand.

Tegenover de kapitalistische beschouwingen der commissie-Welter uitgaande van het beginsel van rijkdom, zal zij haar eigen socialistische beschouwingen moeten stellen, gebaseerd op het beginsel der welvaart. Het behoort niet tot haar taak, de begrooting van den nederlandschen kapitalistenstaat sluitend te maken.

Het is duidelijk geworden, dat zij aan geen enkele bezuiniging heeft mede te werken, omdat niet een tekort aan goederen de oorzaak is van de crisis en het daaruit voortvloeiende gevreesde tekort op de begrooting. Het gaat er voor de arbeidersklasse in de allereerste plaats om, dat niet langer voorraden, die het menschdom noodig heeft voor zijn bestaan,

worden vernietigd en opgestapeld, maar dat een distributie daarvan plaats heeft naar behoeften.
In de tweede plaats gaat het er om dat het productie-apparaat weer op gang wordt gebracht en dat de werkloozen hun plaats in het productieproces kunnen hernemen. Het gaat er om, de productie **met inachtneming van de belangen der daarin werkzame arbeiders als menschen** zoo hoog mogelijk op te voeren, net zoo lang tot ieder menschenkind voorzien is van al datgene, wat hem een behoorlijk bestaan mogelijk maakt.
En wanneer de Welters in Nederland dit verhinderen, omdat ze geen kans zien daarbij winst te maken, dan blijft er maar één weg over: de Welters en hun geheele stelsel, gebaseerd op het maken van winst, op zij te zetten en het socialisme in te voeren.
Aan den strijd, die daartoe zal moeten worden gestreden, willen we het laatste hoofdstuk wijden.

V DE STRIJD VOOR HET SOCIALISME

Het is typeerend voor de nederlandsche arbeidersbeweging en het gefuigt van haar zwakte, dat zij verzuimt tegenover het rapport-Welter een waarlijk socialistisch standpunt in te nemen, maar zich in haar vrijwel algemeene critiek zoo goed als uitsluitend blijft bewegen binnen het raam van het kapitalistische geld- en staatssysteem, daarbij de noodzakelijkheid van bezuiniging in beginsel aanvaardt en haar strijd beperkt tot de wijze, waarop bezuinigd zal worden.
We krijgen daardoor het onsmakelijke schouwspel, dat tal van arbeidersorganisaties in allerlei moties en resoluties beginnen met heel zwaarwichtig te verklaren, dat maatregelen tot herstel van het financieele evenwicht van de begrooting niet zullen kunnen uitblijven, maar dat de bezuiniging liever niet op haar, maar op een anderen groep arbeiders moet worden toegepast. Zij geven daarbij de regeering allerlei waardevolle tips voor het toepassen van andere bezuinigingen, waarvan waarschijnlijk het eenige resultaat zal zijn, dat die worden aanvaard bij de volgende bezuiniging, die al is aangekondigd, zonder dat de door Welter gewilde bezuinigingen daarom achterwege gelaten zullen worden. Het is interessant te zien, wat er niet allemaal voorgesteld wordt: het tegengaan van cumulatie van salarissen en pensioenen, samenvoeging van gemeenten, belasting op tijdschriften en dagbladen, opheffing van het bankgeheim, invoering van een tabaksmonopolie, verhooging van bestaande en invoering van nieuwe belastingen, niet aanstellen van nieuw personeel, een ongehuwden-belasting, een crisisheffing enz. enz.
Wij krijgen hier het echte beeld van een arbeidersbeweging, die in plaats van gemeenschappelijk op te treden tegen dezen aanslag op de geheele arbeidersklasse, er in haar onderdeelen op uit is, groepsbelangen te behartigen, waardoor haar optreden bij voorbaat tot een mislukking is gedoemd.
Strijd binnen het raam van en met practische aanvaarding van het kapitalisme heeft geen zin. Wanneer de bourgeoisie aan de macht blijft, zich althans niet in haar macht bedreigd voelt, zal zij de bezuinigingen doorvoeren en op welke wijze zij dit ook doet, het zal altijd gaan ten koste van de arbeidersklasse. Wil dit zeggen, dat de geheele bezuiniging ons koud kan laten, dat het er toch niet op aan komt, en dat een speciale strijd tegen het rapport-Welter overbodig is?
Het schrijven van deze brochure bewijst al, dat wij niet op dat standpunt staan. Dat zou defaitistisch, negatief en irreëel zijn. Want de werkloozenuitkeeringen worden straks verlaagd, evenals de loonen, duizenden

zullen op straat komen met of zonder wachtgeld, het onderwijs, de verpleging der tuberculosen worden verslechterd, enz., enz.
Er wordt door het rapport-Welter een weloverwogen aanslag op het levenspeil van de arbeidersklasse beraamd, en dit feit op zichzelf eischt verzet.
Er zit systeem in dezen aanslag.
In 1918 onder den druk van een revolutionnaire beweging in een deel van Europa heeft de bourgeoisie in haar angst allerlei toezeggingen gedaan. Zij aanvaardde den 8-urendag en in het Vredesverdrag van Versailles beloofde zij den grondslag voor een sociale gerechtigheid te zullen leggen, waarbij met zooveel woorden werd toegezegd: „het voorkomen van werkloosheid" en „het waarborgen van loonen, die een behoorlijk bestaan mogelijk maken".
Nauwelijks echter was het revolutionnair verzet geluwd, of in alle landen werd op de arbeiders, die er overal met deze beloften waren ingevlogen, een offensief geopend om hen op een zoo laag mogelijk levensniveau terug te dringen. Reeds in 1920 werd in Nederland een bezuinigingscommissie ingesteld. Later werden zelfs groote bezuinigingen ingevoerd, uitsluitend met het doel, gelden vrij te maken voor het bouwen van een oorlogsvloot. Voortdurend valt bij de bourgeoisie het streven waar te nemen om het levenspeil van de arbeidersklasse omlaag te drukken. Ze is bevreesd, dat een arbeidersklasse die het „te goed" krijgt, de broodkruimels zullen gaan steken. „Rijkdom is de beschikking over menschen". En hoe lager het niveau van de arbeiders is, hoe gemakkelijker er over hen beschikt kan worden.
Daarom: **de bourgeoisie bezuinigt uit beginsel!**
De ervaring van 1918 leert ons, dat de arbeidersklasse, wil ze iets bereiken, in plaats van dit beginsel te aanvaarden zich er met revolutionnaire middelen tegen moet verzetten. Alleen door het toepassen van de erkende strijdmiddelen der directe actie, zooals staking, lijdelijk verzet, boycott van politie, militairen, kapitalisten en hun handlangers en van den staat, georganiseerde belastingweigering enz. zouden zij in staat zijn, de regeering terug te dringen. Het is inderdaad noodig druk op de regeering uit te oefenen, zooals het heet, maar blijvend succes zal de arbeidersklasse pas hebben, wanneer die druk zoo krachtig is, dat deze en iedere andere regeering voor goed worden weggedrukt!
Alleen onder de bedreiging daarvan zal zij tot concessies bereid zijn, waarmee de arbeiders zich echter niet tevreden moeten stellen, omdat het in dezen tijd in laatste instantie gaat om de vernietiging van kapitalisme en staat.
Indien de arbeidersklasse op het oogenblik niet in staat is de genoemde strijdmiddelen toe te passen, dan ligt dat uitsluitend aan innerlijke oorzaken in de arbeidersbeweging zelf, die zich helaas door de bourgeoisie heeft laten indeelen in tal van loonklassen, waarbij iedere groep zijn eigen belangetjes tegenover andere arbeidersgroepen tracht te handhaven en te verdedigen en de belangen van de geheele klasse uit het oog verliest. Men zal ons wijzen op de groote werkloosheid, die het gevaar inhoudt van onderkruipen op groote schaal. Dat gevaar zou niet behoeven te bestaan, wanneer de werkende arbeiders zich meer één voelden met hun werklooze klassegenooten, wanneer zij, zooals de anarcho-syndicalisten in Spanje herhaaldelijk hebben gedaan, hun economische macht wilden gebruiken om hun werklooze collega's in de bedrijven terug te brengen! De spaansche C.N.T. staat op het standpunt, dat een groot leger van werkloozen de arbeidersklasse op den duur in twee kampen verdeelt

en een groot gevaar oplevert voor de eenheid der arbeiders. Daarom moet niet gestreefd worden naar bepaalde werkloozenuitkeeringen, maar naar werk voor allen. Met succes gingen de landarbeiders in staking om 200 000 werklooze kameraden in de bedrijven terug te brengen, waarna de arbeidstijd tot 5 uur werd verkort. In Barcelona weigeren de textielarbeiders principieel meer dan één weefgetouw te bedienen: waarom zou de een zich overwerken en de ander verhongeren? Zoo optredende, behoeft de arbeidersklasse niet bang te zijn voor gebrek aan solidariteit van den kant der werkloozen.

Uit te gaan van de stelling, dat revolutionnair verzet op het oogenblik niet mogelijk zou zijn, is funest. Niemand kan dat met wiskunstige zekerheid bepalen, en allerminst zijn de officieele leiders daartoe in staat. De revolutionnaire beweging in België heeft bewezen, dat het verzet plotselng, onverwacht, uit de menschen zelf kan voortkomen. Het te propageeren is socialistische plicht, omdat het het eenige wapen is tegen een bourgeoisie, die voortdurend aanslagen pleegt op het bestaan van het volk, en ons internationaal hoe langer hoe meer het fascisme oplegt. Maar zelfs indien de arbeiders op dit oogenblik niet bij machte meenen te zijn in staking te gaan, dan zouden zij toch lijdelijk verzet kunnen plegen op de wijze als de italiaansche spoorwegmannen eens hebben gedaan na een verloren staking, toen zij de voorschriften zoo zorgvuldig toepasten, dat geen enkele trein meer op tijd kwam. Indien de geest van verzet er maar is, wanneer de arbeidersklasse maar niet haar hoop stelt op haar parlementaire vertegenwoordigers, dan worden de doeltreffende strijdmiddelen voor ieder oogenblik wel gevonden!

Wij anarcho-syndicalisten aanvaarden dien strijd ook in verband met en naar aanleiding van het rapport-Welter. Want wij weten: **Alleen door strijd leert de arbeidersklasse strijden.** Aan dien strijd behooren echter klare en scherp afgebakende beginselen ten grondslag te liggen. Het eerste beginsel is dat der **volstrekte internationaliteit.**

De crisis is een internationaal verschijnsel, zij kan ten slotte slechts internationaal worden opgelost. Ieder maatschappelijk vraagstuk neemt op het oogenblik internationale verhoudingen aan. De crisis, die de nederlandsche arbeidersklasse treft, doet evenzeer haar invloed gelden op alle andere landen van Europa; het lot van de arbeiders in Europa is geen ander dan dat van de arbeiders in de Vereenigde Staten.

De crisis te beschouwen en te beoordeelen van het standpunt van het socialisme wil tevens zeggen ze te beoordeelen van het standpunt van het internationalisme, dat door den amerikaan Lewis L. Lorwin in zijn boek „De internationale van den arbeid" zeer juist omschreven wordt als „de gewoonte om de wereld als één geheel te beschouwen". Doordat iedereen, die door de crisis getroffen wordt, er naar streeft om van de regeering verbetering van zijn toestand te verkrijgen, komt hij er vanzelf toe een **nationale** oplossing van de internationale wereldcrisis te zoeken. Die is er echter niet.

Omdat andere landen tariefmuren optrekken, roepen degenen, die daardoor getroffen worden, eveneens om tariefmuren, waardoor de crisis slechts verergerd kan worden: nooit waren de tariefmuren zoo hoog als juist in deze crisis, zij vormen er een van de oorzaken, althans een van de verschijnselen van, ze leggen den internationalen handel plat — denk aan de opgelegde scheepsruimte! — en verergeren den toestand in plaats van dien te verbeteren.

De tariefmuren treffen de massa als consument, omdat zij de prijzen

verhoogen ten gunste van het nationale ondernemersdom. In het vorige jaar heeft prof. Carl Oppenheimer te Frankfort erop gewezen, dat het graan in Duitschland 80 mark per ton duurder is dan op de wereldmarkt, waardoor op de consumenten een belasting wordt gelegd van 800 millioen. Doordien de suikerprijs er 9 cent per pond hooger was dan op de wereldmarkt, moest het duitsche volk 450 millioen extra betalen. Voor boter becijferde hij dit bedrag op 200 millioen. Daar komen nog groote bedragen bij voor eieren, kaas, vleesch, vet en groenten, die toen reeds alle beschermd werden. In totaal komt hij tot een bedrag van twee milliard of 35 mark (*f* 20.—) per hoofd der bevolking. Dr. Brandt, hoogleeraar aan de landbouwhoogeschool te Berlijn, kwam eveneens tot een bedrag van 2 à 3 milliard zonder dat naar zijn oordeel de duitsche landbouw ermede gebaat werd. Deze had door de inflatie ontzettend geleden en ging daarna gebukt onder groote schulden tegen hooge rente. Hooge staatssubsidies en beschermende rechten ten koste van het volk hebben den duitschen landbouw echter niet kunnen redden uit den greep van het kapitaal: in hetzelfde jaar 1931 kwamen 6 000 duitsche boerenhofsteden met 175 000 h.a. land onder den hamer.

Wanneer de hollandsche boeren en tuinders om vergeldingsmaatregelen roepen, dan kunnen daardoor wel de internationale tegenstellingen worden verscherpt totdat de tarievenoorlog omslaat in een militairen oorlog, maar hun moeilijkheden zullen er niet door worden opgelost.

Er wordt een krachtige propaganda gevoerd voor nederlandsch fabricaat. Duizenden in Nederland zouden werk kunnen krijgen wanneer iedere nederlander alleen in Holland kocht. Indien dit waar is, dan zouden toch weer in het buitenland een even groot aantal arbeiders zonder werk komen, en degenen, die in nationaal egoïsme meenen, zich daarvan niets te moeten aantrekken, mogen bedenken dat de propaganda voor het nationale fabricaat in alle landen gevoerd wordt — en aangezien internationaal de hoeveelheid werk er niet door vergroot wordt, zal het ook aan de internationale crisis niets afdoen. Al deze maatregelen zijn principieel onjuist en practisch waardeloos!

Men kan hoogstens zeggen, dat ieder land het wel moet doen omdat de andere landen het ook doen, en daarmee bevinden wij ons dan in denzelfden noodlottigen cirkelgang als bij de militaire bewapening, die den oorlog oproept in plaats van hem te bezwaren. Van nationalistisch standpunt is de redeneering begrijpelijk, maar juist omdat de crisis voortdurend wordt verscherpt doordat alle volken zich op nationalistisch standpunt plaatsen, is daarmede ook bewezen, dat men zich, om de crisis op te lossen, op internationaal standpunt moet plaatsen.

Iedere nationalistische gedachtengang in dit verband is volkomen in strijd met de werkelijke ontwikkeling van het menschelijke leven. Dank zij de moderne techniek, telegraaf, telefoon, spoorwegen, vliegwezen wordt het menschelijke leven steeds meer geïnternationaliseerd. De tijd, waarin ieder land in zijn eigen behoeften kon voorzien, is voorbij. Wanneer daarnaar thans nog door de regeeringen wordt gestreefd, dan geschiedt dit voornamelijk met het oog op de eischen van een volgenden oorlog en is het dus een zuiver militaristisch streven. Het is nu eenmaal zoo, dat om eenzelfde hoeveelheid graan voort te brengen, in Canada vier menschen noodig zijn, in sommige europeesche landen met een achterlijken landbouw echter vijftig. Het ligt voor de hand voor de productie van graan, van koffie en van allerlei andere massaproducten bepaalde gebieden aan te wijzen, die ze op de gemakkelijkste wijze kunnen voortbrengen. Dat is sociale bezuiniging, want het heeft geen zin mensche-

lijke arbeidskracht te verspillen. Het nationalisme, dat de eenheid der menschheid ontkent en de fictie levendig houdt, dat de belangen der volken tegenover elkander zouden staan, is evenzeer in strijd met de realiteit als met het socialisme. Het demonstreert het verschijnsel, dat de menschelijke geest en de politieke instellingen zich niet snel genoeg aanpassen aan de snelle internationaliseering van het geheele menschelijke leven, het staat de geestelijke en organisatorische een-wording der wereld en van het menschdom in den weg, het verscherpt de crisis en leidt tot oorlogen in plaats van tot een oplossing.
Het is noodzakelijk hierop het volle licht te werpen, nu deze nationalistische opvattingen ook zijn doorgedrongen tot de arbeidersklasse en zelfs tot dat deel, dat zich socialistisch noemt. In openbare lichamen wordt soms door sociaaldemocraten aangedrongen op het koopen van nederlandsch fabricaat, het beginsel van bescherming van landbouw en industrie door het heffen van hoogere invoerrechten wordt door een deel van de sociaaldemocratie verdedigd en voor eenigen tijd propageerde de heer Mathijsen zelfs rationalisatie van de schoenenindustrie in Nederland, teneinde de concurrentie te kunnen volhouden met de buitenlandsche, gerationaliseerde bedrijven. Wij willen wel gelooven, dat deze sociaaldemocraten dit alles voorstellen, omdat ze er ten bate van de nederlandsche arbeidersklasse een vermindering van de werkloosheid door hopen te verkrijgen, maar de oplossing voor de arbeidersklasse ligt nu eenmaal niet in het voeren van strijd met de nationale bourgeoisie tegen het buitenland, maar alleen in nationalen en internationalen strijd der arbeidersklasse tegen de nationale en internationale bourgeoisie.
De gedachtengang, die in dit optreden der sociaaldemocratie tot uiting komt, vloeit voort uit het feit, dat ze practisch het kapitalisme voorloopig aanvaardt, omdat ze den tijd nog niet rijp acht voor het socialisme, en in dien gedachtengang is het lot van de arbeiders afhankelijk van de positie van de nationale bourgeoisie. Maar de arbeidersklasse schakelt zich daardoor ongemerkt in in den internationalen concurrentiestrijd van de bourgeoisie, zij sluit met haar op deze wijze den godsvrede voor het voeren van den economischen oorlog ter verdediging der nationale industrie; trekt zij de consequentie, dan zal ze straks in den militairen oorlog, uitvloeisel van den concurrentiestrijd, opnieuw den godsvrede sluiten voor de verdediging van het nationale vaderland!
Het zou juist de taak der arbeidersklasse zijn, een **internationalen** strijd te voeren tègen de tariefmuren. Thans speelt zij onwillens in de kaart van nationalisme en oorlog[1]).
Het tweede beginsel volgens hetwelk iedere strijd en dus ook die tegen het rapport-Welter moet worden gevoerd, is het socialistische beginsel, waaraan wij reeds in het vorige hoofdstuk een uitvoerige beschouwing hebben gewijd. Daarin ligt het beginsel van de volstrekte internationaliteit opgesloten. Iedere strijd van de arbeidersklasse moet in het teeken staan van de onmiddellijke doorvoering van het socialisme, omdat dit en dit alleen een einde aan crisis, oorlog, uitbuiting en onderdrukking kan maken. Maar het zal dit slechts kunnen, wanneer het **internationaal** is in geest en daad; nationalistisch socialisme leidt slechts tot: **nationaal-socialisme!**

1) De N.R.Ct. schreef onlangs in een hoofdartikel deze merkwaardige woorden: „Men weet, dat de sociaal-democraten boven al deze oorzaken (van de crisis) nog een opper-zondebok ten troon verheffen: het kapitalisme. Bij het oplevend nationalisme, het meer en meer verzwakkend internationalisme van de sociaal-democratie en het uitblijven van overtuigende resultaten van het oeconomisch experiment in Rusland, ziet het er niet naar uit, dat deze hoofddader de wereld-malaise niet zal overleven."

Alleen in het socialisme ligt de oplossing van de grondvraagstukken, waarvan werkloosheid, militarisme en bezuiniging ten slotte de uitvloeisels zijn.
Principieel zullen ook de S.D.A.P. en de moderne vakbeweging dit niet ontkennen. Maar zij doen erger, zij ontkennen het practisch. Het is de opvatting dezer beweging — zooals wij zeiden — dat de wereld, de arbeidersklasse, nog niet rijp is voor het socialisme. En in plaats nu de arbeidersklasse er rijp voor te maken, doet de sociaaldemocratie juist het tegenovergestelde. Uitgaande van het standpunt, dat het socialisme nu niet verwezenlijkt kan worden, blijft haar niets anders over dan voor het oogenblik en voorloopig het kapitalisme te aanvaarden. Daardoor is haar geheele strijd gericht op het verwezenlijken van eischen, die zich verdragen met de handhaving van het kapitalisme, en door verder een deel van de macht in den staat voor haar verantwoording te nemen, wordt ze practisch tot verdedigster van de kapitalistische staatsorde. Haar strijd is daardoor niet op het socialisme gericht, en kan niet opvoedend werken in socialistischen geest. De opvoeding van de massa tot socialisme is niet anders mogelijk dan langs den weg van den strijd voor het socialisme. Door en in dien strijd moet de arbeidersklasse socialistisch leeren denken en voelen, moet haar mentaliteit, thans nog beheerscht door het kapitalisme, worden omgezet. Daarom aanvaarden wij, anarcho-syndicalisten, in de eerste plaats den strijd zelf, maar beseffen wij tevens dat die strijd geen waarde heeft, zuiver reformistisch blijft, wanneer hij niet is gericht op de directe verwezenlijking van het socialisme. De verschillen tusschen de sociaaldemocratie en ons liggen niet op het terrein van de vraag, of morgenochtend het socialisme verwezenlijkt kan worden. De datum van de sociale revolutie wordt noch door de S.D.A.P. noch door het N.S.V. bepaald, dat zal tenslotte het volk doen, en het oogenblik zal afhangen van de ontwikkeling der kapitalistische maatschappij.
De arbeidersklasse zal haar strijd daarop moeten richten, dat ze in staat is, het socialisme door te voeren op het oogenblik dat zich daartoe de gelegenheid voordoet. Dat kan zijn bij het uitbreken van een oorlog, bij het ineenstorten van de oorlogsfronten, bij een groot conflict, in een geweldige crisis.
Het verschil tusschen de S.D.A.P. en ons is dit, dat wij iederen strijd, ieder verschijnsel in de maatschappij beoordeelen met een socialistischen maatstaf, terwijl de S.D.A.P., uitgaande van het dogma, dat wij voorloopig toch nog niet aan het socialisme toe zijn, zich instelt op het kapitalisme. Het spreekt vanzelf, dat dit in al haar doen en laten tot uitdrukking moet komen, ook bij haar optreden ten opzichte van het rapport-Welter! En daarin ligt de verklaring voor het feit, dat haar critiek zich beweegt binnen het raam van het kapitalisme, en daardoor niet verhelderend werkt in socialistischen zin, en in de arbeiders niet het inzicht en de mentaliteit kweekt, die de voorwaarden zijn voor het socialisme. Vanuit dat standpunt alleen is het merkwaardige verschijnsel te verklaren, dat zoo goed als de geheele socialistische pers de bezuiniging als zoodanig principieel aanvaardt en zich beperkt tot een debat over de vraag, of er niet kan worden bezuinigd op een wijze, waardoor de arbeidersklasse minder zwaar, althans minder direct wordt getroffen. Oudegeest heeft in Het Volk zelfs een bezuinigingsplan ontwikkeld, waarbij hij meer dan 400 millioen voor de regeering weet te vinden. Wij willen de vraag laten rusten, in hoeverre die 400 millioen — waartoe zelfs een tabaksmonopolie noodzakelijk zou zijn! — ten slotte toch van de arbeiders worden gehaald — arbeid is nu eenmaal de eenige bron van rijkdom —

maar slechts het feit vastleggen, dat door zulke tegenvoorstellen het kapitalisme en de staat op geen enkele wijze worden aangetast, terwijl — zooals wij hebben aangetoond — van een werkelijk socialistisch standpunt bezuiniging niet alleen overbodig, maar zelfs onzinnig is.
Dr. Lewis L. Lorwin van het Economisch Instituut te Washington heeft op het Sociaal-Economisch congres, dat het vorige jaar te Amsterdam is gehouden, de huidige situatie van het kapitalisme met de volgende woorden treffend geteekend:

> „Wij staan voor de grootste paradox van alle tijden, de paradox van ellende en armoede in een wereld met geweldige technische hulpbronnen en productieve krachten. In een wereld, waarvoor millioenen mechanische slaven werken en die genoeg graan, katoen, hout en staal kan voortbrengen om elk menschelijk wezen behoorlijk te voeden, kleeden en beschutten, daar zijn thans millioenen tegen hun wil werkloos; zij moeten hongeren, terwijl zij vragen om voor hun voedsel te mogen werken en zij worden vernederd, terwijl zij nog gelooven in de waardigheid en de waarde van den menschelijken arbeid. Indien wij er niet in slagen aan deze paradox een einde te maken, dan hebben wij daarmede ons geestelijk en moreel bankroet uitgesproken."

Iedere socialist zal deze woorden onderschrijven. Iedere socialist zal het standpunt innemen, dat alleen de vervanging van het kapitalisme door het socialisme dit geestelijk en moreel bankroet zal kunnen voorkomen. Hoe is het dan mogelijk, dat socialisten zich ertoe kunnen leenen, in dezen tijd het kapitalisme te hulp te komen, in plaats van het den doodsteek te geven, nu het socialisme zijn kans krijgt? Hoe is het dan mogelijk, dat de voorzitter van de S.D.A.P. op het jongste partijcongres in September van dit jaar kon verklaren, dat het kapitalistische productiesysteem zich slechts met medewerking van de georganiseerde arbeiders zal kunnen herstellen en dat dit herstel, indien het al zal komen, niet mag gaan ten koste van het levenspeil der werkenden, in plaats de leuze aan te heffen, dat het de socialistische plicht der georganiseerde arbeidersbeweging is, zich van die medewerking in ieder opzicht te onthouden en haar eigen, het socialistische productiestelsel op te bouwen? Daarvoor is maar één verklaring: onze tegenwoordige socialisten durven het socialisme niet aan!
Voor hen is het socialisme hoogstens het verre ideaal, maar verre idealen hebben weinig zin. Het verre ideaal van de burgerlijke pacifisten is de afschaffing van den oorlog, maar wanneer er een uitbreekt, doen zij er aan mee. Het verre ideaal van het bolsjewisme is de anarchistische staatlooze maatschappij, maar op het oogenblik vervolgt het ten dienste van den staat anarchisten en dienstweigeraars.
Zoo streven **in de practijk** S.D.A.P. en N.V.V. niet naar het socialisme, maar naar een soort burgerlijke democratie onder het kapitalisme in de illusie, dat het aldus mogelijk zou zijn het socialisme geleidelijk in te voeren.
De sociaaldemocratie vergist zich echter deerlijk, wanneer zij meent, dat de arbeidersklasse voor de keuze staat om het socialisme door middel van de sociale revolutie of wel langs geleidelijken weg te verwezenlijken. De ontwikkeling der maatschappij zal niet wachten tot de sociaaldemocratie gereed is om volgens haar methode het socialisme in te voeren! De sociaaldemocratie vergist zich deerlijk, wanneer zij meent door middel van democratische maatregelen de débacle van het kapitalisme in zijn tegenwoordigen vorm te kunnen keeren. Wanneer de sociaaldemocratie

voortgaat luide aan de arbeiders te verkondigen, dat ze nog niet rijp zijn voor het socialisme, en zich daarom moeten beperken tot het stellen van reformistische eischen en maatregelen, en zich aldus blijft inleven in het bestaande kapitalistische stelsel, dan zal zij met dit stelsel te gronde gaan. En de arbeidersklasse zal daarin worden meegesleurd, wanneer zij zich achter de S.D.A.P. blijft scharen.

De keuze, waarvoor wij staan, is niet democratisch kapitalisme of socialisme, waarbij men het laatste nog wel wat kan uitstellen om het eerste te behouden, de keuze van het oogenblik is socialisme of fascisme. Wanneer het kapitalisme niet door het socialisme vernietigd wordt, dan zal het de economische vormen aannemen, en daarmede ook de politieke vormen dicteeren, die voor zijn voortbestaan noodzakelijk zijn en deze weten door te voeren en te handhaven, eenvoudig omdat het nog over de macht beschikt.

Indien het noodig is, zal het daartoe in alle landen het fascisme oproepen, dat niets anders is dan de geslaagde poging der bourgeoisie, om tegenover de socialistische arbeidersbeweging een volksbeweging te plaatsen ten dienste van het kapitalisme en de reactie.

Men bestrijdt het fascisme niet door zijn allures over te nemen. Men bestrijdt het fascisme niet door tegenover het hakenkruis drie pijlen te stellen. Men bestrijdt het fascisme niet door „Freiheit" te roepen in plaats van „Heil Hitler", en daarbij den arm 180 graden op te heffen in plaats van 120. Men bestrijdt het fascisme zelfs niet door het vormen van een ijzeren front, dat het noodzakelijkerwijze zal moeten afleggen tegen de door het bewapeningskapitaal van geld en wapens voorziene stormtroepen van de tegenpartij.

Tegen het fascisme kan men slechts strijden met de economische wapenen van den Arbeid; overwinnen zal men het slechts, wanneer deze economische strijd rechtstreeks is gericht op de doorvoering van het socialisme. Bij de verwezenlijking van het socialisme gaat het er om, dat de arbeiders de bedrijven ontrukken aan de macht der bezittende klasse en ze zelf gaan beheeren.

Het doel van het socialisme kan nooit zijn, alle bedrijven in handen te brengen van den staat, die dan de groote oppermachtige werkgever zou worden, bij wien alle arbeiders dan opnieuw in loondienst zouden komen. Op die wijze vervangt men het kapitalisme niet door het socialisme, maar zet men het om in een tyranniek staatskapitalisme. Daarmede worden uitbuiting en onderdrukking niet opgeheven, maar uit de handen der bezittende klasse gelegd in die van een kaste van bevoorrechte staatsambtenaren en regeerders, zooals in Rusland overduidelijk is gebleken.

Het socialisme is geen zaak van den staat, maar van de arbeiders. De staat is niet de geëigende organisatie om het socialisme te verwezenlijken en kan de daartoe vereischte organen niet scheppen. Die organen moeten door de arbeidersklasse zelf in het leven worden geroepen. Pas in de revolutie zelf kunnen deze organen tot volledige ontwikkeling komen. Ten behoeve der socialistische productie zal de arbeidersklasse zich volgens de bedrijven moeten organiseeren in bedrijfsraden, die alle arbeiders in het bedrijf moeten omvatten. Dit vrije radenstelsel moet worden gecompleteerd door de organisatie van industriefederaties, die plaatselijk, regionaal, landelijk en ten slotte internationaal een overzicht kunnen verkrijgen van de productiemogelijkheden in verband met de beschikbare grondstoffen, fabrieken en arbeiders, op grond waarvan ze de productie naar de eerste behoeften zullen kunnen regelen. De bedrijfsraden zullen zich ook plaatselijk moeten vereenigen, o.a. om de belangen van den

mensch als consument te vertegenwoordigen en te behartigen. Staat en kapitalisme kunnen slechts overwonnen worden door er een andere, in onzen tijd beter aan het doel beantwoordende organisatie en een ander productiesysteem tegenover te stellen. De eenige waarborg voor de duurzame vernietiging van het oude ligt in deugdelijken opbouw van het nieuwe. De revolutie kan echter niets verwezenlijken wat niet te voren leeft in de hoofden en harten van althans een minderheid, groot genoeg om als voorhoede te kunnen optreden. En de kans op verwezenlijking zal grooter zijn naarmate het aantal bewuste dragers der revolutionnaire beginselen, idealen en practijk grooter is en hun voorstelling van hetgeen na de revolutie gebeuren moet dieper en vaster. Daarom is het de taak van de revolutionnaire arbeidersbeweging thans reeds de organisatie der revolutie doelbewust voor te bereiden. Een eerste voorwaarde voor deze organisatie is, dat de arbeidersklasse zich zelf thans reeds organiseert en wel op een wijze, die in beginsel zooveel mogelijk in overeenstemming is met de organisatie van de revolutie. Met andere woorden, de arbeidersklasse moet thans reeds bedrijfsraden, bedrijfsorganisaties en industriefederaties vormen en deze horizontaal in plaatselijke federaties vereenigen. In plaats van in politieke partijen zal de arbeidersklasse zich dus in economische organisaties vereenigen. Alleen in dezen vorm van organisatie op den grondslag van het bedrijf, waarin iedere arbeider kapitalistisch wordt uitgebuit, zal de arbeidersbeweging op den duur de eenheid kunnen hervinden, die een voorwaarde is voor de doorvoering van het socialisme. De grondslag voor deze eenheid kunnen de hierboven geschetste organisaties slechts handhaven door iederen vorm van parlementaire politiek af te wijzen en alle politieke partijen te boycotten, en in plaats daarvan zelf den volledigen politiek-economischen strijd tegen kapitalisme en staat te voeren met het economische wapen van den Arbeid. De tegenwoordige vakorganisaties zijn in het algemeen gesproken voor de bovenomschreven taak niet geschikt en niet berekend. Volgens de theorie van het parlementaire socialisme, belichaamd in de S.D.A.P., beperkt de moderne vakbeweging zich practisch bijna uitsluitend tot een — grootendeels slechts vermeende! — behartiging van de belangen der arbeidersklasse onder het kapitalisme, terwijl zij de verwezenlijking van het socialisme verwacht van de politieke partij en den geheelen politieken strijd aan haar overlaat of onder haar parlementaire leiding voert. Met de andere groote vakbewegingen is het principieel niet anders gesteld. Iedere vakbeweging heeft haar eigen politieke partij. En de neutrale vakbeweging kan zich juist krachtens haar neutraliteit met niets anders bezig houden dan met een reformistische behartiging van de belangen harer leden onder het kapitalisme.

Ook onder anarchisten ontmoet men nog wel de opvatting, dat de economische organisatie der arbeidersklasse, ook voor zoover zij anarcho-syndicalistisch is, slechts een taak voor het heden heeft en dat de voorbereiding van de sociale revolutie de taak zou zijn van de anarchisten, waartoe onvermoeide theoretische propaganda, los van den dagelijkschen klassenstrijd en zonder dat de arbeiders zich in economische strijdorganisaties organiseeren voldoende zou zijn. Andere anarchisten verbinden hieraan dan nog de conclusie, dat een anarcho-syndicalistische beweging geheel overbodig is, omdat men voor zijn belangen onder het kapitalisme wel in het N.V.V. kan gaan.

Deze opvattingen passen slechts in het kader van het reformisme, en leggen aan de anarchistische beweging een taak op, die zij nooit en nergens zal kunnen vervullen. Want de strijd voor de sociale revolutie moet

zeker losgemaakt worden van het reformisme, maar kan nooit worden losgemaakt van den levenden, daadwerkelijken strijd van de arbeiders tegen de bezittende klasse.
En zonder een doelbewuste, economische beweging, die weet, wat ze wil in zake den opbouw van een nieuwe maatschappij, en die in staat is met economische strijdmiddelen het oude staatsgezag te vernietigen en het opkomen van een nieuw te verhinderen, zal de macht na den dag van de revolutie onvermijdelijk in handen komen van de staatssocialisten, zooals wij het in Rusland en in Duitschland hebben gezien.
Weer andere anarchisten zijn van oordeel, dat iedere strijd tegen verslechtering van levensvoorwaarden onder het kapitalisme nutteloos, ja schadelijk, want...... reformistisch is. Deze opvatting miskent volledig het verband tusschen den strijd van de arbeidersklasse, die in verzet komt tegen haar lot, en de sociale revolutie. Deze laatste is een langdurig proces, waarvan de primaire ontevredenheid en het primaire verzet een onmisbaar onderdeel vormen. Het is niet de taak van de revolutionnaire arbeidersbeweging de waarde van dit primaire verzet te ontkennen, maar het door een principieele tactiek om te zetten en uit te bouwen tot een bewusten strijd voor het socialisme. Integendeel, een revolutionnaire beweging zal ieder verzet tegen de verschijnselen van het bestaande stelsel toejuichen en het aangrijpen om het inzicht in den onderlingen samenhang dier verschijnselen te wekken en het verzet ertegen om te zetten in een bewusten en verbonden strijd tegen het stelsel. Wij aanvaarden dan ook ten volle den dagelijkschen strijd van de arbeidersklasse tegen iederen aanslag, die op haar bestaan wordt gepleegd. Maar deze strijd moet worden ondergeschikt gemaakt aan den strijd voor het socialisme, aan de doorvoering van de sociale revolutie. Eenerzijds is een toenemende verarming der arbeidersklasse en haar wegzinken in pauperisme allerminst bevorderlijk aan een bespoediging van de komst van het socialisme, anderzijds zal alleen revolutionnaire strijd — gelijk wij op pag. 22 hebben aangetoond — bij machte zijn de aanvallende bourgeoisie terug te dringen.
Een vakbeweging, die haar actie in verband met de werkloosheid beperkt tot een strijd over de hoogte van de uitkeeringen, verzuimt ook naar onze meening haar revolutionnaire taak. Zoodra zij echter door middel van directe actie een korteren werktijd invoert, waardoor duizenden werkloozen in het bedrijf worden opgenomen, wanneer zij door rationalisatie te weigeren toename van de werkloosheid voorkomt, dan legt zij den grondslag voor de socialistische solidariteit, die de eerste voorwaarde is voor het slagen der sociale revolutie en voert daarmede de best denkbare socialistische propaganda. In Spanje, waar de anarcho-syndicalisten een wezenlijke macht vormen, wordt de strijd op deze wijze gevoerd. Aan de anarcho-syndicalisten in andere landen, waar zij nog slechts een uiterst geringe minderheid vormen, kan men slechts den eisch stellen, dat zij voor deze beginselen en strijdvormen een krachtige propaganda voeren.
Inderdaad zal de economische beweging van het proletariaat zooals wij die willen, zich volledig los moeten maken van de kapitalistische denkmethodes, van een beschouwing der dingen in het raam van het kapitalistisch geldsysteem. Zij zal alle vraagstukken, waarmede de practijk haar in aanraking brengt moeten beschouwen van het standpunt der welvaart voor allen, kort en goed van socialistisch standpunt.
Die taak is niet gemakkelijk en wij ontkennen allerminst, dat zij in dit opzicht aan groote gevaren is blootgesteld. Die gevaren te ontloopen door de geheele economische organisatie en daarmede den eenig doel-

treffenden organisatievorm voor de revolutionnaire arbeidersbeweging over boord te gooien en zich te beperken tot een club van louter bespiegelende elementen, is wel gemakkelijk, maar erg goedkoop en **principieel verwerpelijk.** Men lost daarmede het vraagstuk van de verhouding tusschen beginsel en dagelijksche practijk van den strijd niet op, maar gaat het uit den weg.
Het grootste gevaar voor de economische organisaties dreigt van den kant van den staat, want de regeering is er door middel der werkloosheidsverzekering tot op groote hoogte in geslaagd, de vakorganisaties onder haar contrôle te brengen. Daardoor en dank zij hun grootendeels reformistische gezindheid zijn de vakorganisaties grootendeels verworden tot verzekeringsmaatschappijen. Voor den staat oefenen zij de contrôle uit op de werkloozen. Daardoor worden de vakorganisaties een verlengstuk van den staat, haar bestuurders worden tot op zekere hoogte door de arbeiders zelf bezoldigde staatsambtenaren. In het huidige systeem is daaraan zoo goed als geen enkele organisatie ontkomen.
In De Arbeid van 30 Juli 1932 wordt in de volgende woorden zeer terecht de vinger op dit kwaad gelegd:

> „Weet het goed, makkers, dat de bezittende klasse er doelbewust op uit is de geheele vakbeweging medeplichtig te maken aan de verwezenlijking van haar programma. Het is onmiskenbaar, dat door de vakbeweging functies worden vervuld, die haar in dagelijksch contact brengen met de organen der overheid. En het is even onmiskenbaar, dat doelbewust de inschakeling der vakbeweging in de sociale verzekering gebruikt wordt door de overheid **om aan massa-mobilisatie der arbeiders door de organen der vakbeweging te ontkomen.**
> Het is je reinste reformisme dergelijk contract met de overheid te zien **als erkenning van geworden arbeidersmacht.** De geheele werkloozenverzekering is veel meer een bewijs van de zwakte der arbeidersklasse. Zij was een concessie in de dagen, toen de nederlandsche bourgeoisie erop gesteld was het binnenhalen van oorlogswinsten ongestoord te kunnen beleven. Doch de concessies van de bourgeoisie houden voor de arbeidersklasse steeds weer vergif in. Neen, wij verkondigen niet de theorie, dat concessies afgewezen moeten worden, omdat het concessies zijn. De theorie van het alles of niets vindt geen ingang bij reëele arbeiders. Maar wij verkondigen met den meesten nadruk, dat wij het vergif, in elke concessie opgesloten, moeten kennen. En wij hebben de werkloozenverzekering dan ook altijd gezien als een middel om de vervorming van vakorganisatie tot verzekeringsbedrijf in de hand te werken. Wij beleven in deze crisisdagen in hoe sterke mate **de werkloozenverzekering** in handen van de overheid **tot een middel wordt om de strijdbaarheid der vakbeweging te verzwakken.**"

Het is voor de arbeiders de hoogste tijd de gevaren van dezen toestand onder het oog te zien en er maatregelen tegen te treffen.
Niets is onsympathieker en niets staat de eenheid der werkloozen meer in den weg, dan het verschil in behandeling van georganiseerden en ongeorganiseerden, het aanvaarden door de arbeiders van bona fide en van beroepswerkloozen enz. enz. Voor de eenheid van het proletariaat en voor zijn strijdkracht ware het te wenschen, dat alle arbeiders zonder uitzondering — de fatsoenlijke en de onfatsoenlijke — bij de burgerlijke armbesturen terecht kwamen. Hun positie zou er niet door verslechterd worden, omdat die uitsluitend wordt bepaald door hun eensgezindheid en revolutionnaire daadkracht. Premievrije werkloosheidsverzekering zou

de eerste eisch zijn, om de sluw gelegde banden tusschen een reactionnaire regeering en de economische strijdorganisaties van het proletariaat door te snijden. Beter ware het door middel van directe actie een distributie der voorraden en opname van alle arbeiders in de bedrijven af te dwingen, gepaard gaande met verkorting van arbeidstijd. Ook ten opzichte van het werkloosheidsvraagstuk zal de wil tot de sociale revolutie de tactiek moeten bepalen.
Maar struisvogelpolitiek is het, dit vraagstuk van de staatsheerschappij over de economische strijdorganisaties der arbeiders door middel der sociale verzekeringen te ontloopen door zich als anarchist uitsluitend in zuiver politieke propagandaclubs te organiseeren en zich als arbeider bij het N.V.V. aan te sluiten, terwille van de werkloosheidsuitkeering; want daarin zijn de arbeiders evengoed aan den staat verkocht, ja wordt dit principieel aanvaard en bevorderd, terwijl het er juist om gaat dat de arbeidersbeweging zich van dien staatsinvloed zal bevrijden.

De beginselen, die wij in dit geschrift hebben ontwikkeld, zijn principieel belichaamd in de Internationale Arbeiders-Associatie, waarvan het Nederland Syndicalistisch Vakverbond te hollandsche sectie is.
In het N.S.V. organiseeren de arbeiders zich met het oog op de productie in bedrijfsorganisaties, in landelijke en plaatselijke bedrijfsfederaties, en met het oog op de distributie in plaatselijke arbeidssecretariaten.
Het N.S.V. neemt een volstrekt antiparlementair standpunt in: leden van welke politieke partij ook worden uitgesloten van het lidmaatschap.
De anarcho-syndicalistische beweging, in Spanje overheerschend, is in Nederland nog klein in omvang. Toch ligt alleen in haar beginselen — dezelfde als die van haar internationale, de I.A.A. — de oplossing besloten van de problemen, waarvoor de wereld wordt gesteld.
De sociaal-democratie — overal ten nauwste verbonden aan het ondergaande kapitalisme — zal die oplossing niet kunnen brengen, noch bij machte blijken het fascisme te keeren.
Een overwinning van het bolsjewisme — dat alle methodes der bourgeoisie tot de zijne maakt — beteekent de doorvoering van staatskapitalisme en rood fascisme.
Misschien gaat de wereld voorloopig een periode van fascisme tegemoet. Maar noch het roode, noch het witte fascisme zal in staat blijken, de vraagstukken van het militarisme en van de productie op te lossen, hoewel de geheele internationale toestand om een oplossing schreeuwt.
Fascisme en bolsjewisme zullen van voorbijgaanden aard blijken te zijn en de tijd zal komen, waarin de macht zal zijn aan degenen, die de grondslagen weten te leggen voor den opbouw van het socialisme, dat alleen een gezonde basis kan leggen voor de komende maatschappij.
Herhaaldelijk is de vraag gesteld, of deze crisis de doodscrisis van het kapitalisme zal zijn. Dat hangt uitsluitend van de arbeidersbeweging af. Zoolang zij niet bij machte blijkt, het socialisme door te voeren, zal het kapitalisme zich handhaven, zoo noodig onder het aannemen van andere, dictatoriale vormen.
Indien daarentegen de arbeidersklasse den weg tot het socialisme heeft gevonden, zal het doodsuur slaan van het kapitalisme, dat met zijn even onmenschelijke als redelooze oorlogen en crisissen geen enkel perspectief meer kan openen voor de toekomst van het menschdom.
De weg naar het socialisme ligt besloten in de beginselen van het anarcho-syndicalisme.

UITGAVEN VAN HET N.S.V.

Syndicalisten houdt stand door Rudolf Rocker
5 cent per stuk, 100 exemplaren f 4.–

Rationalisatie en 6-urendag door A. Müller Lehning
10 cent per stuk, 100 exemplaren f 8.–

De Spaansche Revolutie door A. Müller Lehning
10 cent per stuk, 100 exemplaren f 8.–

„Grondslagen", Anarcho-Syndicalistisch Tijdschrift
Prijs voor niet-leden f 2.50 per jaar; losse nummers 20 cent

Deze lectuur is verkrijgbaar aan de volgende adressen:

P.A.S. Almelo,	**J. Hammink, Rietstraat 116**
P.A.S. Delft,	**A. Albers, Pootstraat 34**
P.A.S. Dordrecht,	**F. Groenendaal, Bilderdijkstr. 78rood**
P.A.S. Enschedé,	**W. Freeling, Pluimstraat 150**
P.A.S. Groningen,	**G. Haan, Radijsstraat 77a**
P.A.S. Den Haag,	**W. Albus, Wouwermanstraat 25**
P.A.S. Haarlem,	**H. v. Bilderbeek, Vrouwenhekstr. 54**
P.A.S. Hengelo,	**M. Nyhuis, Parallelweg 9**
P.A.S. Rotterdam,	**A. J. P. Hooze, Openrijstuin 10b**
P.A.S. Utrecht,	**B. J. Max, Laan van Soesbergen 27**
P.A.S. Wormerveer,	**G. H. Roos, Zandweg 128**

En bij het brochure-depôt van het N.S.V.:

H. KULDERIJ, Amstelkade 55^II^, Amsterdam Z,

Postgiro 119574